

frank bold

Chytré tarify, efektivnější síť

**Časově proměnlivé platby za využití sítě
v moderní energetice**

Seznam zkratek

ACER	Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů
AMM	chytré měřicí zařízení pro dálkový, automatizovaný přenos dat o spotřebě i dodávce elektřiny
CEER	Rada evropských energetických regulačních orgánů
ČR	Česká republika
ERÚ	Energetický regulační úřad
kW	kilowatt
kWh	kilowatthodina
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
NN	nízké napětí
PDS	provozovatel distribuční soustavy
PPS	provozovatel přenosové soustavy
Provozovatelé sítě – provozovatelé distribučních a přenosových soustav	
SN	střední napětí
ToU tarify	časově proměnlivé síťové tarify (time-of-use)
VN	vysoké napětí
VVN	velmi vysoké napětí

Obsah

Manažerské shrnutí	3
Poznámka k metodice a poděkování expertům	5
Co potřebujete vědět o síťových tarifech a tarifní struktuře	6
Co jsou síťové tarify a za co vlastně platíme?	6
Jaké síťové tarify známe a jaké mají složky?	7
Základní princip tarifní struktury a časově proměnlivé tarify	9
Proč státy přechází na time-of-use tarify?	10
Od statických k dynamickým: škála ToU tarifů	11
Nizozemsko	13
Nové časově proměnlivé tarify pro přenosovou soustavu od roku 2025	14
Jaké ToU tarify jsou v Nizozemsku na obzoru	16
Shrnující tabulky tarifů v Nizozemí	18
Slovinsko	20
Nové časově proměnlivé tarify pro všechny napěťové hladiny od října 2024	21
Důraz na kapacitní složku tarifů: motivace k snížení odběru při vyšším zatížení sítě	23
Proces implementace a zapojování veřejnosti	24
Politické aspekty reformy	25
Výhled do budoucna: Lokalizované a dynamické cenové signály	25
Shrnující tabulky tarifů ve Slovinsku	25
Španělsko	27
Časově proměnlivé tarify ve Španělsku od roku 2021	28
Složky síťových tarifů a jejich fungování	28
Mechanismus fungování časově proměnlivých tarifů	29
Proces zavádění časově proměnlivých tarifů, dosavadní výsledky a poučení	31
Aktuální vývoj a plánované změny	32
Shrnující tabulky tarifů ve Španělsku	32
Švýcarsko	34
Švýcarské specifikum regulace síťových tarifů	35
Časově proměnlivé tarify ve Švýcarsku	35
Pilotní projekt NEDELA a tarif VARIO	36
Shrnující tabulky tarifů ve Švýcarsku	38

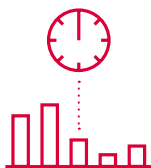
Stav tarifní struktury v ČR a aktuální reformy	39
Současná podoba tarifů a důvody pro změnu	39
Budoucí podoba tarifů v inovované tarifní struktuře	40
Harmonogram reforem: Cesta k roku 2030	41
Aktuální a chystané tarify v ČR – shrnující tabulka	42
Osm inspirací (doporučení) pro Českou republiku	43

Manažerské shrnutí

87,5 %

Až o tolik se dle ACER mohou zvednout síťové poplatky do roku 2050 v EU i ČR, pokud nebude síť využívána efektivněji. Aktuálně přitom v ČR tvoří cca 27 % celkové faktury za elektřinu u domácností a 21 % u velkých odběratelů.

7 států

Tolik států zatím zavedlo v Evropě časově proměnlivé tarify s více než 2 časovými pásmy během dne. 2/3 států EU přitom plánuje další změny v tarifní struktuře.

2–12 %

Takové snížení špičkové poptávky po elektřině díky zavedené časově proměnlivých tarifů odhadují analyzované státy. Např. v Nizozemí odhadují úsporu zhruba 113 mld. Kč díky snížení špičky odběru o 5 %.

Evropská energetika prochází největší transformací za poslední desetiletí. Připojování obnovitelných zdrojů a zrychlující elektrifikace mění způsob, jakým elektřinu spotřebováváme. Pokud se chceme vyhnout obrovským investicím do předimenzování sítí, musíme stávající kapacity využívat efektivněji. Právě k tomu slouží **časově proměnlivé (time-of-use) síťové tarify**, měnící se v čase podle zatížení elektrické sítě. Studie přináší jak úvod do problematiky, tak hloubkovou analýzu čtyř evropských zemí a inspiraci pro inovaci české tarifní struktury.

Klíčová zjištění analýzy:

- **Od statiky k dynamice:** Evropa se posouvá od fixních síťových tarifů k modelům, které zohledňují reálné zatížení sítě v čase. Zatímco **Nizozemsko, Slovinsko a Španělsko** využívají komplexní systémy s 5 až 6 cenovými pásmy stanovenými na roční bázi, **Švýcarsko** již experimentuje s plně dynamickými tarify stanovenými den předem.
- **Strategická komunikace a srozumitelnost:** Kritickým faktorem úspěchu není jen technické nastavení, ale především srozumitelnost pro průmysl i domácnosti. Nedostatečná informovanost veřejnosti byla ve Španělsku i Slovinsku hlavní bariérou a zdrojem politického odporu.
- **Technologie a automatizace:** Úspěch časově proměnlivých tarifů stojí na rychlé instalaci **chytrého měření** a systémech energetického managementu. Bez automatizace je schopnost běžných spotřebitelů reagovat na cenové signály omezená.
- **Prokazatelné úspory:** Implementace časově proměnlivých tarifů přináší výsledky. V Nizozemsku se očekává snížení špičkového zatížení až o 12 %, ve Slovinsku klesla systémová špička o 2 % hned v prvním roce a španělské domácnosti zaznamenaly díky úpravě tarifů úspory blízke 10 %.

Českou republiku čeká zásadní milník v roce **2027**, kdy dojde k reformě tarifů na vysokém a velmi vysokém napětí. Na tuto klíčovou změnu bude možné navázat zaváděním časově proměnlivých tarifů v dalších letech. Studie v samém závěru nabízí **sadu doporučení pro ČR** (viz strana 43) v její další cestě směrem k časově proměnlivým tarifům. Doporučuje zejména pokračovat v zapojování odborné veřejnosti do inovací tarifní struktury, zajistit srozumitelnou komunikaci vůči spotřebitelům a instalaci chytrého měření či inspirovat se příklady zahraničních modelů na vyšších napěťových hladinách.

„Časově proměnlivé tarify jsou signálem pro odběratele, aby svou spotřebu přesouvali mimo kritické špičky zatížení sítě. Mohou tak snížit miliardové investice do posilování energetické infrastruktury v budoucnu. Mám radost, že v řešení nejsme sami, ale můžeme ho hledat ve spolupráci se zahraničními kolegy.“

Jan Bakule,
právník a analytik Frank Bold,
autor studie

Shrnutí časově proměnlivých tarifů na vyšších napěťových hladinách

	Česko	Nizozemsko	Slovinsko	Španělsko	Švýcarsko
Je ToU tarif zaveden?	NE	ANO*	ANO	ANO	NE
Typ ToU tarifu	–	Statický	Statický	Statický	–
Je aplikován na složku spotřeby (kWh)?	–	Pouze pro úroveň SN	ANO	ANO	–
Je aplikován na kapacitní složku (kW)?	–	ANO	ANO	ANO	–
Počet časových (cenových) pásem	–	5	5	6	–
Rozpad cenových pásem do období	–	12 měsíců + 2 typy dnů (ne/pracovní den)	2 sezóny + 2 typy dnů (ne/pracovní den)	2 sezóny + 5 typů dnů	–
Časová granularita tarifu	–	Hodinová	Hodinová	Hodinová	–

* V Nizozemsku byl ToU tarif zaveden pouze na úrovni přenosové soustavy – zavedení na úrovni středně vysokého a středního napětí je plánováno na rok 2028.

Shrnutí časově proměnlivých tarifů na nízkém napětí

	Česko	Nizozemsko	Slovinsko	Španělsko	Švýcarsko
Je ToU tarif zaveden?	ANO	NE*	ANO	ANO	ANO
Typ ToU tarifu	Statický	Statický	Statický	Statický	Dynamický
Je aplikován na složku spotřeby (kWh)?	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Je aplikován na kapacitní složku (kW)?	NE	NE	ANO	ANO	NE
Počet časových (cenových) pásem	2	5	5	2 kapacita, 3 spotřeba	96 za den (každých 15 min.)
Rozpad cenových pásem do období	Hodinová pásma	2 sezóny + ne/pracovní den	2 sezóny + 2 typy dnů (ne/pracovní den)	2 typy dnů (ne/pracovní den) + hodinová pásma	15minutové bloky
Časová granularita tarifu	Hodinová	Hodinová	Hodinová	Hodinová	15 minut

* Tarif je plánován od roku 2029.

Pozn.: ToU tarify mohou být statické, kdy jsou jednotlivá časová období stanovena s větším předstihem (např. při stanovení tarifní metodiky nebo jednou ročně), nebo mohou být dynamičtější, kdy je se cena za využívání sítě stanovují blízko reálnému času (např. den předem).

Poznámka k metodice a poděkování expertům

Sběr dat pro analýzu proběhl prostřednictvím **dotazníkového šetření** v jednotlivých státech. Na sadu výzkumných otázek odpovídali zejména zástupci energetických regulačních úřadů, ale také univerzit a expertních organizací. Následně jsme se prostřednictvím **e-mailů a rozhovorů** dotazovali na konkrétní specifika zkoumaných zemí a zpřesňovali informace. Posledním nástrojem sběru dat byla **vlastní rešerše regulace** energetiky, tarifních výměrů a legislativy vztahující se k tarifikaci energetiky v jednotlivých státech.

Výběr zemí byl cíleně zaměřen na státy, které zavedly či zavádí komplexnější modely časově proměnlivých tarifů. Je však důležité zmínit, že **existuje mnoho další evropských zemí, kde časově proměnlivé tarify fungují či jsou právě testovány**. Mezi takové země patří například sousední **Polsko**, které v roce 2025 umožnilo zavádění dynamičtějších tarifů¹, nebo **Německo**, které je aktuálně v procesu komplexních změn tarifní struktury a zvažuje zavedení dynamických síťových tarifů na všech napěťových úrovních.²

Poděkování za ochotu a vstřícnost při dotazování patří následujícím expertům a expertkám:

Česká republika

- Alexandr Černý (ERÚ)
- Marián Belyuš (ERÚ)
- Jan Svatek (ERÚ)
- Jan Metzl (ERÚ)

Nizozemsko

- Rens Van de Ven ([ACM](#))

Polsko

- Michał Grabka ([Instrat](#))
- Fryderyk Karp ([Instrat](#))

Slovinsko

- David Batič ([Agencija za energijo](#))
- Mojca Španring ([Agencija za energijo](#))
- Janez Stergar ([Agencija za energijo](#))
- Žan Brus ([Agencija za energijo](#))
- Bojan Kuzmič ([Agencija za energijo](#))
- Duška Godina ([Agencija za energijo](#))

Španělsko

- Clara Isabel González Bravo
([Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia](#))

Švýcarsko

- Michael Moser (Swiss Federal Office of Energy [SFOE](#))
- Christian Winzer (Zurich University of Applied Science (ZHAW) – [Center for Energy and Environment](#))

¹ Viz rozhodnutí polského regulátora URE z roku 2025: <https://www.ure.gov.pl/en/communication/news/443,The-President-of-the-URE-approved-another-change-in-the-distribution-tariff-intr.html>

² Viz proces „AgNes“ blíže popsany na www.bundesnetzagentur.de.

Co potřebujete vědět o síťových tarifech a tarifní struktuře

Energetika v Evropě prochází za poslední desetiletí jednou z největších proměn. **Přechod na obnovitelné zdroje a elektrifikace průmyslu, dopravy a vytápění** znamenají, že elektřinu budeme využívat jinak než dříve. Tato změna klade značné nároky na elektrické sítě, které tvoří páteř naší energetiky. Abychom tyto sítě nemuseli za stovky miliard eur předimenzovat, musíme se naučit využívat jejich stávající kapacitu chytřeji.

Právě zde hrají klíčovou roli **síťové tarify**, které přestávají být pouhou položkou na faktuře a stávají se **aktivním nástrojem pro řízení probíhající dekarbonizace a elektrifikace**. Jejich zásadní význam spočívá v **optimalizaci využívání sítě**. Prostřednictvím cenových signálů motivují odběratele, aby svou spotřebu (např. nabíjení elektromobilů či provoz tepelných čerpadel) přesouvali mimo kritické špičky. Tím se předchází vzniku lokálních přetížení a omezuje se potřeba investic do posilování energetické infrastruktury.

Co jsou síťové tarify a za co vlastně platíme?

Zatímco platba za silovou elektřinu je platba za komoditu, kterou spotřebováváme, síťové tarify představují platbu za její „dopravu“ k nám domů nebo do firmy. Tyto poplatky slouží k **úhradě nákladů provozovatelů přenosových a distribučních soustav** (v ČR ČEPS a regionální distributoři ČEZ Distribuce, E.GD a PRE Distribuce).

Peníze vybírané skrze síťové poplatky jsou využívány především na:

- **Infrastrukturu:** Stavbu, údržbu a modernizaci elektrického vedení a transformátorů.
- **Ztráty v síti:** Úhradu energie, která se při přenosu a distribuci přirozeně ztratí.
- **Systémové služby:** Zajištění stability sítě a rovnováhy mezi výrobou a spotřebou v každém okamžiku.
- **Měření:** Náklady na elektroměry a odečty dat.
- **Přiměřený zisk** provozovatele soustavy.

V konečném účtu za elektřinu tvoří **síťové poplatky u domácností v ČR** (a téměř stejně i v EU) přibližně **27 %**, tedy více jak čtvrtinu celkové ceny.¹ U větších odběratelů na vyšších napěťových hladinách je poměr síťových poplatků na celkové ceně za elektřinu nižší, ale i tak se pohybuje okolo **20–21 %**. Tato platba je **z naprosté většiny tvořena platbou za distribuci elektřiny** (83,6 % u domácností, resp. 88,4 % u dalších odběratelů) a menší část na pokrytí přenosu elektřiny (16,4 %, resp. 11,6 %).²

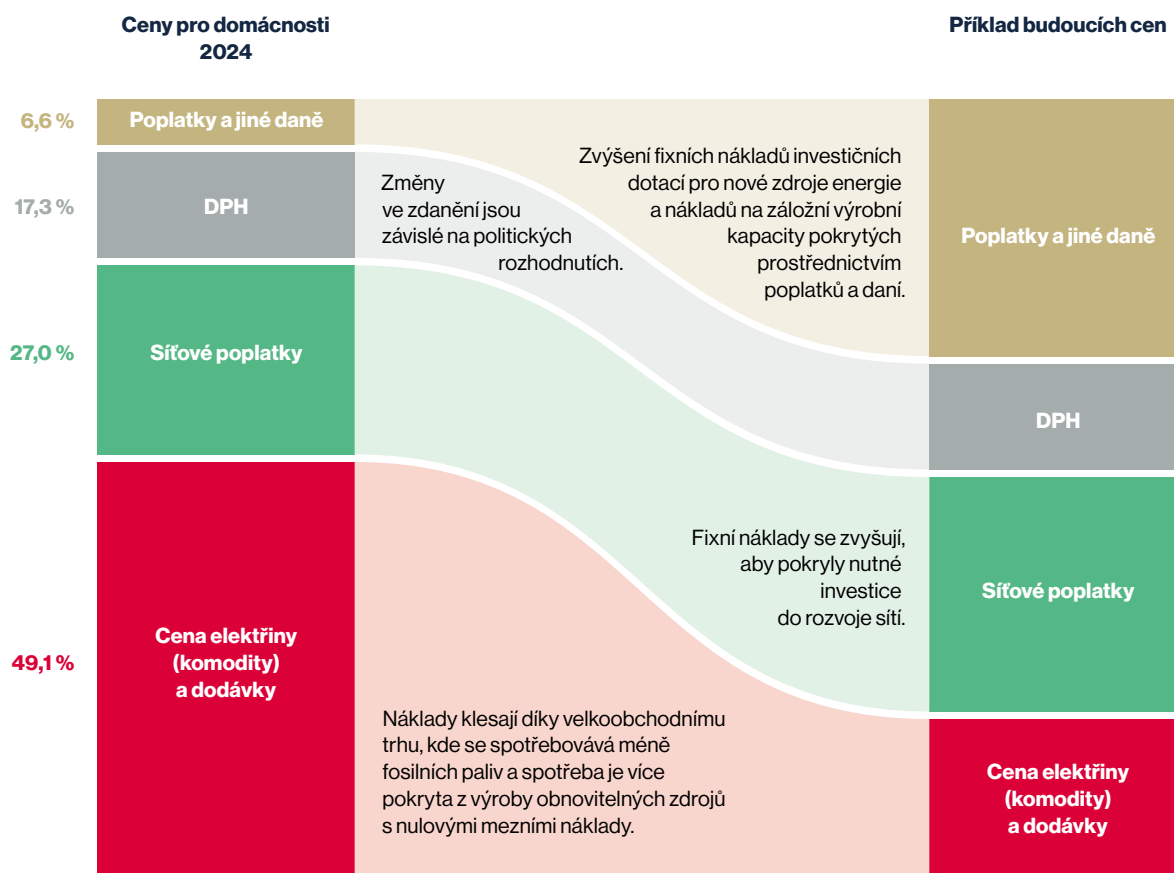
Dle analýzy organizace ACER sdružující evropské regulátory se však síťové poplatky **do roku 2030 mohou zvýšit o 25–40 % a do roku 2050 až téměř zdvojnásobit (87,5 %)**.³ Poměr státem regulované složky ceny elektřiny, zejm. síťové poplatky a poplatky související s udržováním stability sítě, **bude v budoucnu výrazně narůstat a tvořit většinu účtu za elektřinu**. Tento nárůst bude sice částečně kompenzován snižováním ceny silové elektřiny, ale lze mu předcházet také chytrou cenovou regulací vedoucí k **efektivnějšímu využívání existující kapacity sítě**. I proto se efektivním nastavením plateb za využití sítě musíme zabývat už nyní.

¹ Založeno na datech Eurostat za rok 2024 pro domácnosti s odběrem 2,5–5 MWh/rok, datová sada [nrg_pc_204](#) a [nrg_pc_204_c](#).

² Založeno na datech Eurostat pro rok 2025, datová sada [nrg_pc_206](#).

³ ACER: Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Monitoring Report z 16. prosince 2024, str. 4, 5 a 41.

Očekávané změny ve složkách ceny elektřiny v souvislosti s energetickou tranzicí

Pozn.: Grafika inspirována publikací think-tanku Bruegel přizpůsobená pro ČR a upravená o aktuálnější data Eurostat.

Jaké sítové tarify známe a jaké mají složky?

Složení sítových tarifů lze rozdělit podle toho, za co přesně platíme a jakým způsobem se cena vypočítává. Obecně se tyto tarify dělí na dvě hlavní kategorie: **poplatky za připojení** a **poplatky za užití sítě**.

- **Poplatek za připojení:** Jde o jednorázovou platbu za fyzické připojení nového uživatele nebo posílení stávající přípojky. Může být „mělký“ (hradíte typicky pouze vybudování infrastruktury vedoucí přímo k vám) nebo „hluboký“ (přispíváte i na posílení dalších prvků sítě, které vaše připojení vyvolalo). Tento poplatek je však z hlediska financování elektrizační soustavy většinově marginální, a proto **není předmětem této studie**.
- **Poplatky za užití sítě:** Jde o pravidelné (např. měsíční) platby, které pokrývají provozní náklady, údržbu a rozvoj soustavy. Tyto poplatky se dále skládají z několika různých složek (viz kategorie níže). Jsou hlavním zdrojem pro financování soustavy, a proto **jsou jádrem této studie a dále je napříč studií označujeme jako „sítové tarify“**.

Tři hlavní složky poplatků za užití sítě („síťových tarifů“)

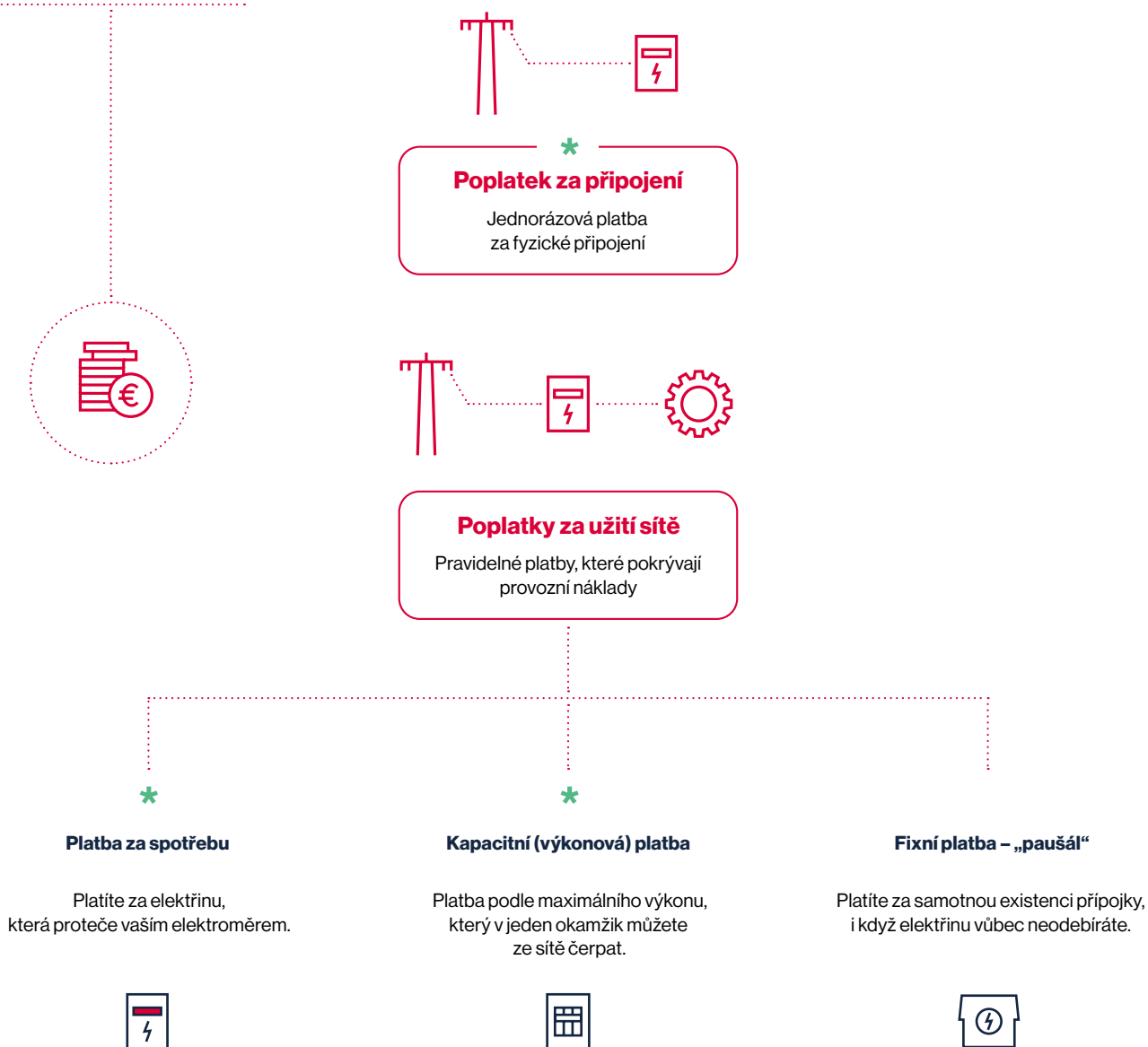
Způsob, jakým se poplatek za užití sítě počítá a vybírá, se v Evropě liší. Rozeznáváme tři základní složky síťových tarifů:

- **Platba za spotřebu (Kč/kWh):** Platíte za každou kilowatthodinu elektřiny, která proteče vaším elektroměrem.
- **Kapacitní (výkonová) platba (Kč/kW):** Tato složka se neodvíjí od celkové spotřeby, ale od **maximálního výkonu**, který v jeden okamžik ze sítě můžete čerpat či reálně čerpáte. Může být stanovena buď podle výše rezervované kapacity (kolik máte smluvně povoleno využít), nebo podle skutečně naměřeného maxima odběru za určité období (např. za vaši nejvyšší špičku v daném měsíci).

- **Fixní platba – „paušál“ (Kč/odběrné místo):** Jde o pevný paušál, který platíte za samotnou existenci přípojky bez ohledu na to, zda elektřinu vůbec odebíráte. Z hlediska výše jsou však velmi okrajové a používají se v EU omezeně (v ČR vůbec).

V Česku je na úrovni přenosové i distribuční soustavy využívána kombinace platby za spotřebu a kapacitní platby. Více se dozvíte v kapitole k tarifní struktuře ČR.

Složení síťových tarifů

* Tyto platby se aktuálně platí v Česku.

Základní princip tarifní struktury a časově proměnlivé tarify

Tvorba síťových tarifů stojí na základním principu: **adresnosti nákladů** (*cost-reflectivity*). Tímto principem se národní regulátoři musí povinně řídit na základě přímo závazného článku 18 evropského nařízení o vnitřním trhu s elektřinou.

Princip adresnosti nákladů zajišťuje, aby síťové tarify přímo odrážely náklady, které uživatel svým chováním v síti vyvolává, což je v současné energetice dáno především jeho přispěvkem k **systémové špičce zatížení**. Správně nastavené tarify vysílají cenové signály k optimálnímu využívání stávající infrastruktury, čímž omezují potřebu drahého posilování sítě a snižují celkové systémové náklady.

ToU tarify z tohoto principu přímo vycházejí, jelikož lépe zohledňují, jak se zákazník k síti v průběhu dne, měsíce, roku „chová“. Odběr v čase přetížení sítě je tedy obecně dražší a odběr mimo špičky zatížení naopak dává zákazníkům možnost peníze šetřit.

To potvrzuje i nedávno vydaná metodika Evropské komise k stanovování síťových tarifů, která říká, že národní energetičtí regulátoři by měli do tarifních struktur zahrnout i časově proměnlivé tarify. Díky nim státy **lépe propojí platbu nákladů (tarifů) spojených s využíváním sítě s jejím špičkovým vytižením**, a tím motivují k efektivnímu využívání soustavy.¹

Pro úspěšnou implementaci ToU tarifů je však určité nezbytné také jejich **praktická realizovatelnost**. Je tedy třeba, aby tarify byly srozumitelné, transparentní, nediskriminační a zohledňovaly sociálně přijatelné dopady na různé skupiny spotřebitelů.

¹ Commission Notice on Guidelines on future proof network charges for reduced system costs – annex, vydáno 2. 7. 2025, str. 15.

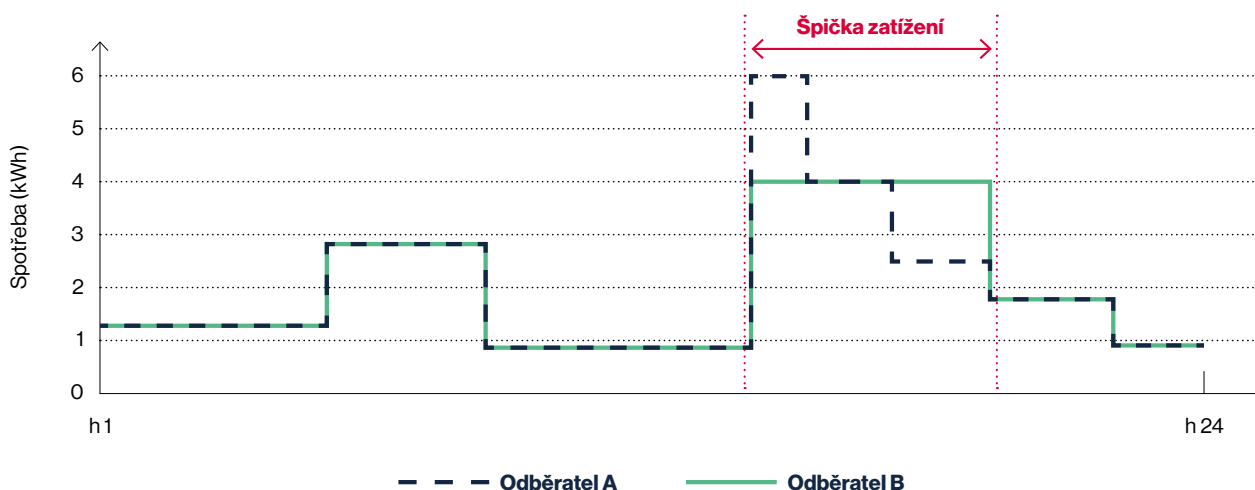
Proč státy přechází na time-of-use tarify?

Tradičně byly síťové tarify v Evropě nejčastěji ploché (fixní) – platili jsme stejnou částku za každou spotřebovanou kilowatthodinu či odebraný výkon bez ohledu na to, zda byla polední špička nebo hluboká noc.

Hlavním problémem takto plochých tarifů je, že neodrážejí realitu v síti. Elektrická síť musí být dimenzována na **maximální**

nárazové zatížení (špičku). Pokud bychom i dále využívali ploché tarify a všichni odběratelé se rozhodnou nabíjet elektromobily a zapnout tepelná čerpadla ve stejnou chvíli (např. po návratu z práce), síť se přetěžuje a nárůst špiček si vyžádá drahé posílení soustavy. Z hlediska sítě je totiž často **důležitější, kdy elektřinu spotřebováváme, než kolik jí spotřebováváme**.

Odběratel A a B se stejnou denní spotřebou, ale s různým profilem spotřeby

Zdroj: FTI Consulting a report [smartEn](#)

Pozn.: Graf znázorňuje profil spotřeby odběratelů A a B. Oba odběratelé spotřebují stejné množství elektřiny během daného dne, avšak profil spotřeby v době špičky zatížení sítě se liší (špičková spotřeba odběratele A během špičky činí 4 kWh, zatímco špičková spotřeba spotřebitele B během špičky činí 6 kWh). Odběratel A tak způsobuje vyšší náklady (více přispívá ke systémové špičce zatížení sítě), jelikož není cenově motivován svou špičku snížit a rozložit v čase. Pokud by však například existoval časově proměnlivý síťový tarif zohledňující maximální naměřený odebraný výkon během špičky zatížení, byl by odběratel A motivován svůj odběr v čase více rozložit.

ToU tarify mění pravidla hry tím, že vysílají jasný cenový signál:

- **Snižují náklady pro všechny:** Motivují uživatele, aby svou spotřebu přesunuli do doby, kdy je síť volná. To omezuje potřebu stavět nová vedení, což v konečném důsledku brzdí růst poplatků pro všechny spotřebitele.
- **Podporují elektrifikaci:** Moderní tarify mohou zlevnit provoz elektromobilů nebo tepelných čerpadel, pokud je jejich majitelé využívají mimo špičky.

- **Zvyšují efektivitu:** Pomáhají sladit spotřebu s proměnlivou výrobou z větrných a solárních elektráren.

Zhruba **dvě třetiny zemí EU** již v posledních letech provedly nebo plánují zásadní změny ve svých metodikách síťových tarifů a řada z nich také právě směrem k větší časové diferenciaci.¹

¹ Getting the signals right: Electricity network tariff methodologies in Europe ACER report on network tariff practices, publikováno 26. března 2025, str. 17.

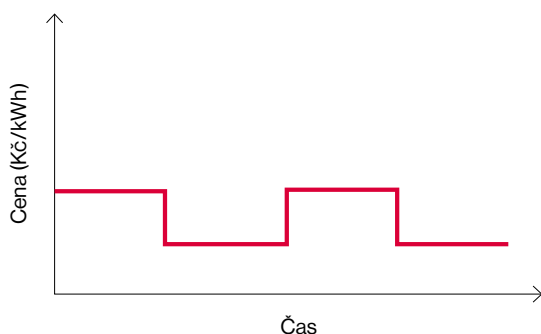
Od statických k dynamickým: škála ToU tarifů

Neexistuje jeden univerzální design ToU tarifů. Evropské státy volí různé přístupy podle toho, jak rychle stíhají instalovat chytré elektroměry a jak naléhavě potřebují řešit špičky v síti. Obvykle však lze sledovat postupný vývoj od jednodušších ToU tarifů k těm komplexnějším.

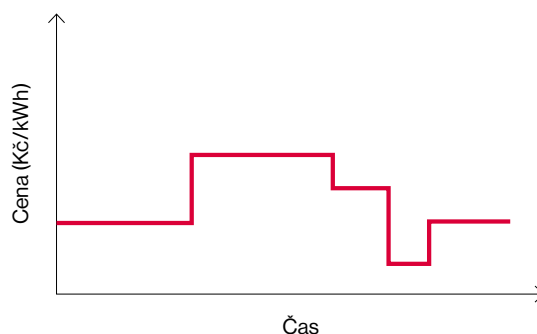
Dle complexity lze ToU tarify zjednodušeně rozdělit do několika úrovní:

1. **Statické dvoupásmové tarify:** Nejjednodušší forma, kde jsou předem pevně dány bloky hodin s vysokou a nízkou cenou (např. „denní a noční proud“). Pro tento model je typická vysoká míra zjednodušení, které neodpovídá reálným nákladům způsobovaným uživatelem sítě v daný okamžik. Např. ČR – [vysoký a nízký tarif](#).
2. **Statické vícepásmové tarify:** Časová pásma jsou již komplexnější a střídá se 3 a více cenových bloků během dne, měsíce, sezóny. Již se zde více pracuje s analýzami předpokládaného zatížení sítě dle historických dat. Např. Nizozemsko ([viz strana 13](#)), Slovinsko ([viz strana 20](#)), Španělsko ([viz strana 27](#)).
3. **Critical-peak-pricing:** Velmi vysoké tarify ve dnech maximálního zatížení sítě (obvykle několik dní během roku). Tyto kritické dny pro soustavu jsou typicky stanoveny pouze s jednodenním až dvoudenním předstihem dle zatížení očekávaného provozovatelem přenosové soustavy. Jde tedy o kombinaci statické varianty výše a dynamické níže. Např. Francie – státem regulovaný „[Tempo](#)“ tarif, který předpokládá 22 špičkových dnů od listopadu do března za cenu až 3,5× vyšší oznamovaných den předem.
4. **Dynamické (real-time) tarify:** Nejpokročilejší forma, kde se cena za kWh mění například každou hodinu či čtvrt hodinu podle aktuální nebo předpovídané zátěže v dané lokalitě. Ceny pro každý časový úsek jsou stanoveny buď den předem či dokonce blíže reálnému času. Tyto tarify vyžadují plošné nasazení chytrých elektroměrů, které měří spotřebu a odebraný výkon v reálném čase, a značnou automatizaci na straně spotřebitele. Např. Švýcarsko ([viz strana 34](#)).

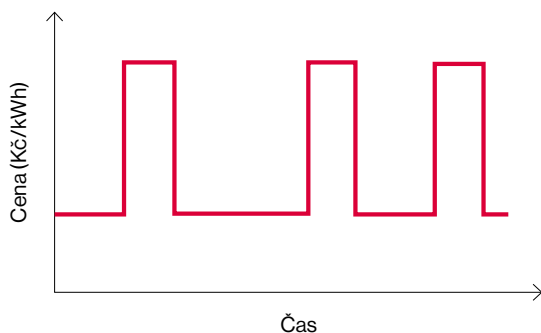
Statický dvoupásmový tarif

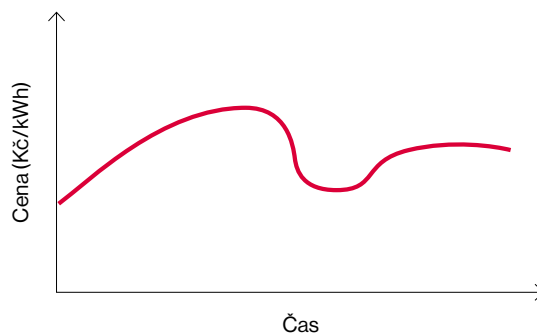
Statický vícepásmový tarif

Critical peak pricing

Dynamický tarif

Zdroj: [IRENA](#)

Pozn.: U ToU tarifů se nemusí v čase měnit pouze cena za spotřebu v kWh, ale například i za maximální odebraný výkon (v kW). ToU tarify se proto mohou uplatnit **jak u platby za spotřebované množství elektřiny (Kč/kWh), tak u kapacitních (výkonových) plateb (Kč/kW)**. Pro zjednodušení ale u vertikální osy na grafech uvádíme kWh.

Ačkoliv dle studie ACER z roku 2025 **využívá 21 z 28 zemí EU (78 %) statické** časově proměnlivé tarify, jde z valné většiny pouze o jejich dvoupásmové varianty. **Vícepásmové statické tarify** jsou využívány pouze v **7 zemích EU** a určitá forma dynamického tarifu pouze ve 4 státech.¹ ACER proto doporučuje, aby energetičtí regulátoři pravidelně posuzovali, zda je třeba zavést nebo upravit časově proměnlivé tarify.

Cílem této studie je proto zmapovat, jak se Evropa posouvá po této škále směrem k tarifům, které přesněji zohledňují náklady vyvolané odběratelem.

Kromě cenových signálů vysílaných skrze časově proměnlivé tarify dále některé státy zvažují i možnost lokalizačních signálů – změn ceny tarifů v závislosti na umístění vašeho odběru a lokální stav sítě. V poplatcích za využívání sítě jsou však tyto lokální signály související s polohou odběru využívány pouze v několika zemích a nejsou předmětem této studie.

¹ Getting the signals right: Electricity network tariff methodologies in Europe ACER report on network tariff practices, publikováno 26. března 2025, str. 82–84.

Nizozemsko

Nizozemsko volí cestu postupného zavádění ToU tarifů – od vyšších napěťových hladin po ty nižší. Proces charakterizuje aktivní účast provozovatelů sítí a pravidelné konzultace napříč energetickým sektorem. ToU tarify jsou zde vytvářeny jako statické, předem pevně stanovené v tarifních předpisech. Zároveň jsou však značně komplexní díky 5 cenovým pásmům (váhovým faktorům) a rozlišením pro měsíce a dny v roce. Regulátor ACM má jasnou vizi pro ToU tarify, kterou podkládá analýzami a daty.

Základní profil

Status instalace chytrého měření (AMM)

~ 90 %

u domácností a menších spotřebitelů
(hodnoty jističů do 3x80 A)

≈ 100 %

u všech větších spotřebitelů

Provozovatel přenosové soustavy

TenneT

Obsluhuje síť velmi vysokého
a vysokého napětí: **110, 150, 220 a 380 kV**

Provozovatelé distribuční soustavy

6

(3 z nich pokrývají 95 % zákazníků)

PDS obsluhují síť:

Středně vysokého napětí: **66–50 kV**

Středního napětí: **10–50 kV**

Nízkého napětí: **0,4 kV**

Území PDS

- Coteq Netbeheer
- Stedin
- Enexis
- Liander
- Rendo
- Westland Infra

Zdroj: www.enexisgroep.nl

Očekávaný dopad zavedení ToU tarifů

- ▶ **Snížení** průměrného **špičkové zatížení** až o 12 %
- ▶ **Úspora** až 4,5 miliardy eur **na investicích** do posilování distribučních sítí¹

¹ V síti středního a středně vysokého napětí.

Nové časově proměnlivé tarify pro přenosovou soustavu od roku 2025

S účinností od **1. ledna 2025** zavedl Nizozemský úřad pro spotřebitele a trhy (ACM) zásadní změnu v tarifaci **na úrovni přenosové soustavy** pro uživatele připojené k vysokému a velmi vysokému napětí. Reforma znamenala přechod od statické platby měsíčního naměřeného maxima k **ToU tarifu**, který má za cíl efektivněji řídit zatížení nizozemské přenosové soustavy spravované společností TenneT.

Mechanismus váženého výkonu jako základ

Středobodem nové metodiky je nahrazení standardního měsíčního naměřeného maxima (kWmax) novým parametrem **váženého měsíčního maxima** („kWmaxgewogen“).

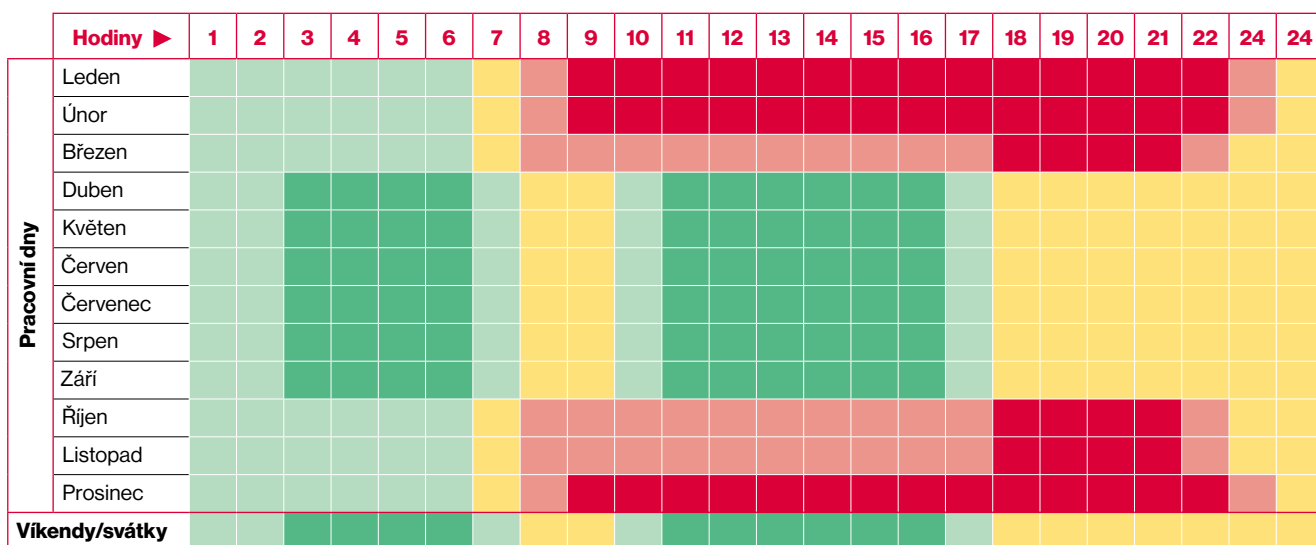
Výpočet probíhá následovně: každá naměřená 15minutová hodnota maximálního odebraného výkonu v daném měsíci je vynásobena **váhovým faktorem** podle toho, v jakém čase k odběru došlo. Výsledný poplatek se pak hradí z nejvyšší takto upravené hodnoty v daném měsíci. Narozdíl od minulosti se tak v platbě zohledňuje, **kdy naměřené maximum** (špička odběru) **nastalo**.

Časová okna a váhové faktory

Systém rozlišuje pět úrovní zatížení sítě s pevně stanovenými váhovými faktory:

Časové okno	Charakteristika	Váhový faktor
 T1 (červená)	Špička zatížení (nejvyšší průměrné zatížení)	1,0
 T2 (světle červená)	Vysoké zatížení (90 % hodnoty špičky)	0,9
 T3 (žlutá)	Střední zatížení (80 % hodnoty špičky)	0,8
 T4 (světle zelená)	Nizké zatížení (70 % hodnoty špičky)	0,7
 T5 (tmavě zelená)	Nejnižší útlum (60 % hodnoty špičky)	0,6

Z analýz historických dat zatížení sítě (2021–2022) vyplynula jasná sezónnost a rozdílnost v rámci dne. **Rozložení zatížení v čase** zachycuje grafika (tzv. **heatmapa**) níže. **Nejvyšší špičky (T1)** se vyskytují primárně v pracovní dny během zimních měsíců (leden, únor, prosinec), typicky v ranních a večerních hodinách. Naopak víkendy a letní měsíce jsou charakteristické „zelenými“ okny s faktorem **0,6**. Pět časových oken bylo regulátorem zvoleno jako nejlepší **kompromis mezi jednoduchostí regulace a podporou jejího efektivního využívání**.

Pozn.: Grafika zobrazuje heatmapu vycházející z analýzy a původního návrhu na zavedení ToU tarifů od provozovatelů sítě.

Na základě těchto analýz a logiky pak regulátor v rámci tarifního výměru přidělil hodnoty váhových faktorů **pro každou hodinu v daném měsíci v rozlišení na pracovní dny a víkendy či svátky**.

Každé z pěti tarifních časových oken na sebe vždy **musí navazovat postupně a nesmí se měnit skokově**. To znamená, že po časovém okně T3 následuje pouze časové okno T2 nebo T4, nikoli však časové okno T1 nebo T5. Provozovatelé sítí doporučili tento přístup, aby se zabránilo tomu, že výrazný rozdíl mezi váhovými koeficienty dvou sousedních tarifních časových oken povede k velkým a náhlým změnám zatížení sítě způsobeným připojenými odběrateli.

Očekávané přínosy a systémové dopady

Zavedení reformy je doprovázeno konkrétními odhady finančních a technických dopadů:

10 % odlehčení: ACM očekává, že díky použití váhových faktorů se **sníží průměrné špičkové zatížení sítě o 10 %** oproti stavu před zavedením ToU tarifu.¹

Cílenější dopad na uživatele sítě: Pro uživatele s naprosto plochým profilem spotřeby by měla být změna **nákladově neutrální** – úspora díky nižším váhovým faktorům v noci a v létě bude vyrovnána obecným zvýšením tarifu za naměřené maximum. U zbytku uživatelů časová proměnlivost tarifů vede k **spravedlivějšímu přerozdělení**. Reforma nemění celkové vybrané prostředky, ale přerozděluje je: subjekty schopné se vyhnout špičkám ušetří, zatímco ti, kteří síť zatěžují v kritických momentech, zaplatí více.

Potenciál pro navýšení výkonu: V nejlevnějších oknech (faktor 0,6) může uživatel nyní fyzicky odebrat o **66,7 % vyšší výkon** než ve špičce, aniž by se mu zvýšila hodnota měsíčního váženého maxima ($1/0,6=1,667$).

Jak probíhal proces zavádění nového ToU tarifu

Na samém začátku stála aktivita PPS (TenneT), který od druhé **poloviny roku 2021** zorganizoval **pracovní skupiny** a zapojil relevantní účastníky trhu s elektřinou. Společně sdružení provozovatelé sítí pod hlavičkou organizace Netbeheer Nederland předložili nizozemskému regulátorovi ACM **formální návrh** na zavedení ToU tarifů na **konci roku 2023**.

Druhé kolo zapojení veřejnosti už proběhlo prostřednictvím **konzultací k návrhu cenového rozhodnutí** národního ACM během 6 týdnů **od poloviny dubna 2024 do začátku června 2024**. Do konzultací byli zapojeni například developéři OZE, koalice provozovatelů bateriových úložišť, dodavatelé elektřiny, provozovatelé sítí, spotřebitelské organizace či železniční dopravce. Byla tedy umožněna **široká zpětná vazba sektoru**.

Nizozemský regulátor **zveřejnil konečné rozhodnutí** v polovině **července 2024** a ToU tarif v přenosové soustavě byl **zaveden od začátku roku 2025**. Změna se přitom setkala s **relativně širokou podporou** odborné veřejnosti (zejm. provozovatelů bateriových úložišť, developerů elektrolyzérů a elektrických boilerů) a pouze menším odporem z řad zástupců méně flexibilnějších odběratelů s konstantní spotřebou (baseload průmysl).

¹ Aby byla zachována nákladová neutralita pro TenneT, došlo k odpovídajícímu zvýšení tohoto tarifu za naměřené maximum o cca 10 %. Celkově ale budou všichni připojení účastníci platit stejně jako dosud.

Jaké ToU tarify jsou v Nizozemsku na obzoru

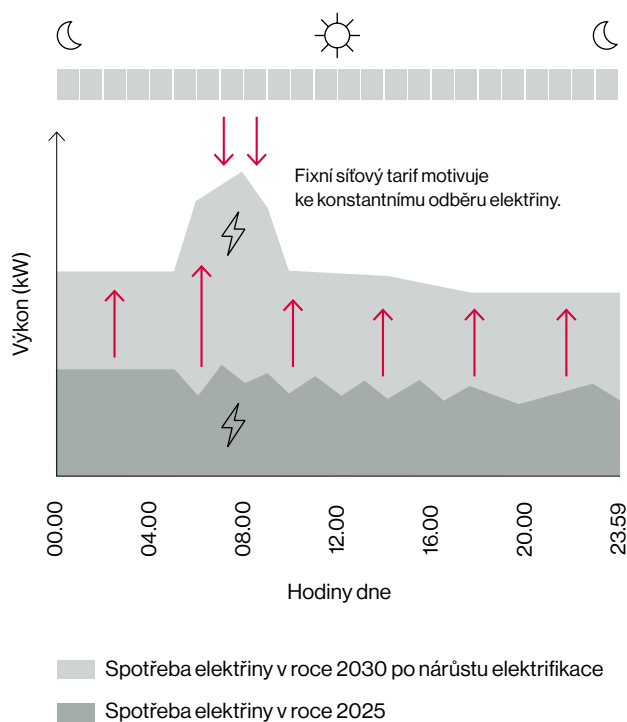
Na zavedení ToU tarifů na úrovni přenosové sítě mají v následujících letech **navázat změny v distribuční části soustavy**. Při přijetí prvních ToU tarifů totiž nizozemský regulátor avizoval postupné zavádění ToU tarifů na všech napěťových hladinách.

2028: Reforma na středním a středně vysokém napětí

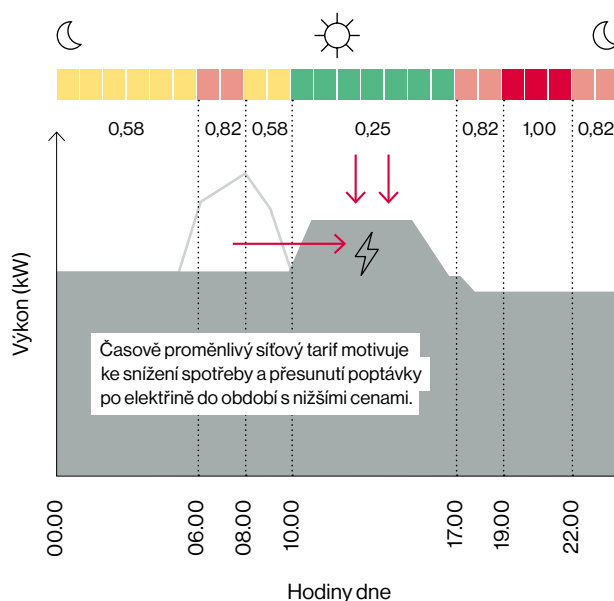
Nejblíže je aktuálně reforma, která by **od roku 2028** měla zavést nové ToU tarify pro větší odběratele – s jističem o hodnotě nad 3x80 A – připojeným **na úrovni středního a středně vysokého napětí**.

Návrh provozovatelů sítě z března 2026¹ **zčásti kopíruje ToU tarify zavedené v přenosové soustavě**. Dosavadní platby za měsíční naměřené maximum by měl doplnit o **systém vážených tarifů**, které přímo reagují na aktuální vytížení soustavy. Oproti přenosové soustavě však **dynamickou složku zavádí i pro platbu za spotřebu v kWh**, která se oproti vyšším hladinám uplatňuje na úrovni středního napětí.

Fixní síťový tarif

Časově proměnlivý síťový tarif

Pozn.: Tento graf porovnává stávající fixní tarify s novými časově závislými tarify. Ukazuje, jak fixní tarify poskytují konstantní (ale méně efektivní) pobídku ke snižování odebraného výkonu, zatímco **ToU tarify přímo motivují k přesunu spotřeby ze špičkových hodin do momentů s nízkým zatížením**, což vede k efektivnějšímu využití sítě.

¹ Dostupný na stránkách regulátora zde: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/voorstel-codewijziging-tijdsafhankelijke-transporttarieven-voor-grootverbruikers>

Základní změna má tedy spočívat v tom, že **každá čtvrt hodina odběru dostane svou „váhu“ podle toho, jak moc je síť v daný moment zatížená**. Systém přitom znovu pracuje s pěti kategoriemi váhových faktorů – od nejlevnější (0,10) po nejdražší špičkovou sazbu (1,00). Klíčové je, že rozvrh těchto vah je **statický**. Firmy tedy dopředu přesně vědí, ve které hodiny a měsíce je odběr levný a kdy drahý, což jim umožňuje efektivně plánovat jejich spotřebu elektřiny.

Jaké jsou očekávané dopady? Analýzy naznačují, že:

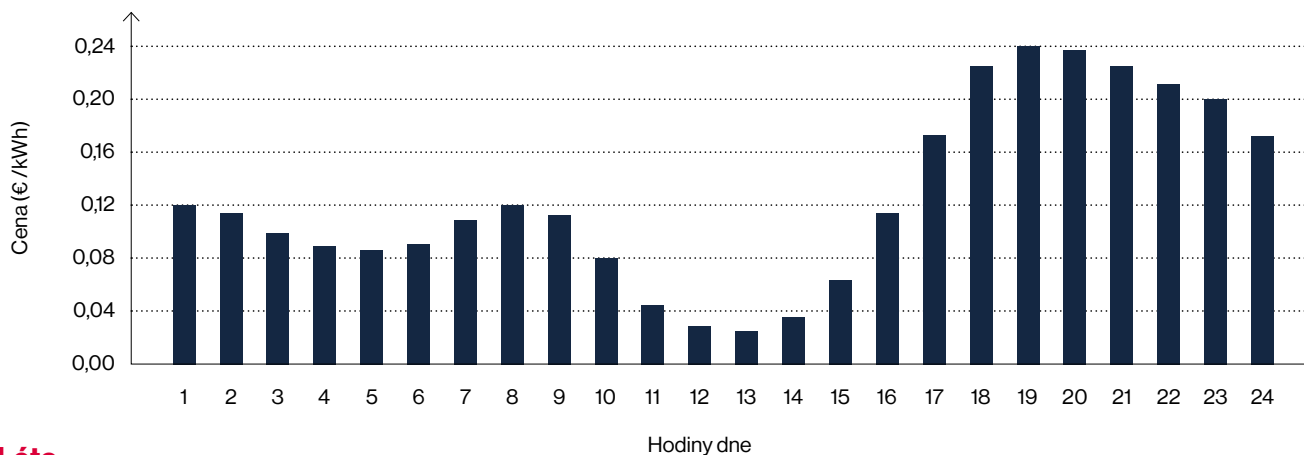
- Podaří se **přesunout přibližně 5 % špičkové poptávky** do méně zatížených období.
- V dlouhodobém horizontu může tato flexibilita ušetřit až **4,5 miliardy eur** na investicích do posilování distribučních sítí.

2029: Výhled na reformu na nízkém napětí

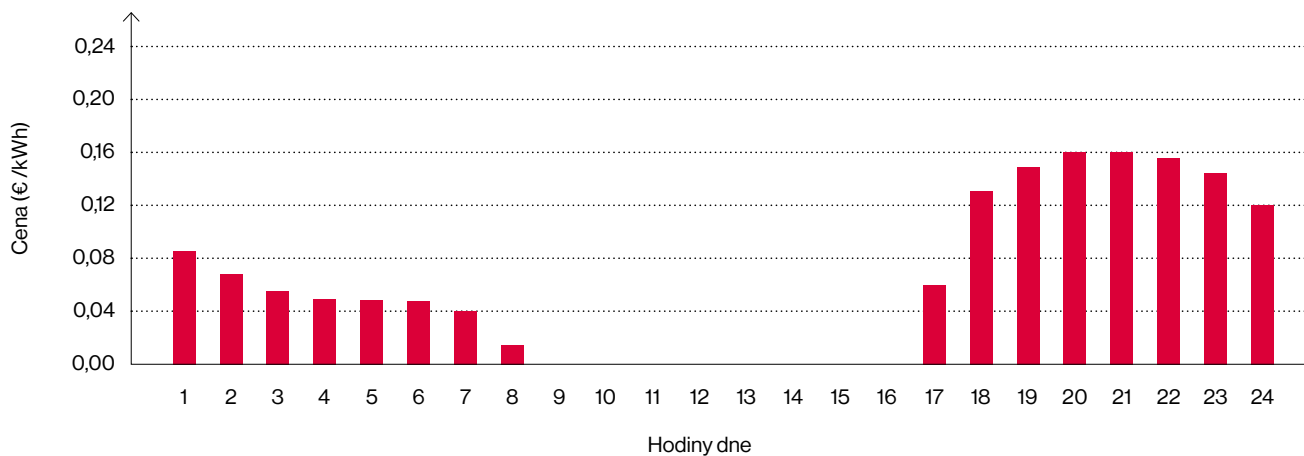
V současnosti se na NN uplatňuje tarif založený kompletně na rezervované kapacitě (rezervovaném příkonu). **Od roku 2029** však nizozemský regulátor plánuje změnu, kdy by rezervovaná kapacita tvořila jen 1/3 platby a zbylé **2/3 byly určeny spotřebou elektřiny** v kWh. Pokud jde o ToU tarif, pak ACM plánuje zavést **časově proměnlivé tarify právě pro platbu za spotřebu elektřiny**. Naopak časově diferencované sazby založené na rezervované kapacitě jsou ACM považovány za příliš složité pro domácnosti.

Podle studie a prvního návrhu¹ by se cena za spotřebu (v €/kWh) měla **měnit každou hodinu během dne**, a to znovu na základě několika různých cenových oken. Oproti vyšším napěťovým hladinám však budou nejspíše existovat pouze **dva různé profily – letní a zimní**, a ne měsíční. Navrženo je také, aby prvních 0,3 kWh za každou hodinu bylo z tohoto variabilního tarifu vyjmuta a kryto fixním ročním poplatkem (odhadem 186 € v roce 2030). To by mělo chránit uživatele před sankcemi za provoz nezbytných spotřebičů, jako jsou lednice nebo osvětlení, během špiček.

Zima

Léto

Pozn.: Hodinové sazby pro nový tarifní systém, jak byly použity pro výpočty ve studii provozovatelů sítí. Výše je sazba pro „zimní“ období (říjen–duben) a níže pro „letní“ období (duben–říjen).

¹ <https://www.netbeheernederland.nl/publicatie/berenschot-verkenning-alternatief-nettariefstelsel-kleinverbruik>

Shrnující tabulky tarifů v Nizozemí

Přenosová soustava

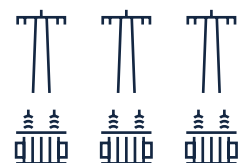
(110, 150, 220 nebo 380 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	N/A (neuplatňuje se)
Platba za kapacitu (€/MWh)	50 % zaslavněná, rezervovaná kapacita 50 % měsíční naměřené maximum
Zaveden ToU tarif?	ANO – od roku 2025
Aplikace na složku	Platba za měsíční naměřené maximum
Typ ToU	Statický ToU tarif – určený úpravou kodexu tarifů za elektřinu v roce 2024 5 cenových pásem – rozdílně určeny pro každou hodinu v měsíci a dále v rozlišení pracovní den a víkend
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – středně vysoké napětí

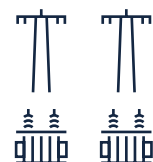
(66–50 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	N/A (neuplatňuje se)
Platba za kapacitu (€/MWh)	50 % zaslavněná, rezervovaná kapacita 50 % měsíční naměřené maximum
Zaveden ToU tarif?	NE – plánuje se od roku 2028
Aplikace na složku	Platba za měsíční naměřené maximum
Typ ToU	Statický ToU tarif – měl by být určen úpravou kodexu tarifů za elektřinu 5 cenových pásem – rozdílně určeny pro každou hodinu v měsíci a dále v rozlišení pracovní den a víkend
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – střední napětí

(10–50 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	50 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	25 % zaslavněná, rezervovaná kapacita 25 % měsíční naměřené maximum
Zaveden ToU tarif?	NE – plánuje se od roku 2028
Aplikace na složku	Platba za spotřebu Platba za měsíční naměřené maximum
Typ ToU	Statický ToU tarif – měl by být určen úpravou kodexu tarifů za elektřinu 5 cenových pásem – rozdílně určeny pro každou hodinu v měsíci a dále v rozlišení pracovní den a víkend
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – nízké napětí

(0,4 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	N/A – nyní se neuplatňuje Plánovaná reforma od 2029 = má tvořit 2/3 celkové platby
Platba za kapacitu (€/MWh)	100 % platba za kapacitu (např. 3×25 ampér) – srovnatelné s platbou za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe v ČR Plánovaná reforma od 2029 = 1/3 celkové platby
Zaveden ToU tarif?	NE – plánuje se od roku 2029
Aplikace na složku	Platba za spotřebu
Typ ToU	Statický ToU tarif – měl by být určen úpravou kodexu tarifů za elektřinu Nejspíše 5 cenových pásem – rozdílně určeny pro 2 různé sezóny roku (zimní a letní) + dále pracovní den a víkend
Časová granularita tarifu	Hodinová

Slovinsko

Slovinsko zvolilo cestu jednorázové reformy tarifní struktury napříč všemi napěťovými hladinami. Nová metodika stanovování tarifů zavedla časově proměnlivé tarify jak pro platbu za spotřebu, tak i pro kapacitní platbu – s pěti cenovými pásmy v roce, určenými podle sezóny (vysoká/nízká), ne/pracovních dnů a denní doby. Proces přípravy a implementace trval čtyři roky (2020–2024) a provázely jej politické turbulence včetně vládního zásahu do tarifů a pokusu o odvolání vedení nezávislého regulátora. Přesto reforma přinesla první měřitelné výsledky: přibližně 2% snížení systémové špičky a výrazný nárůst aktivního zapojení spotřebitelů do řízení vlastní spotřeby díky jasným cenovým signálům při využití sítě.

Základní profil

Status instalace chytrého měření (AMM)

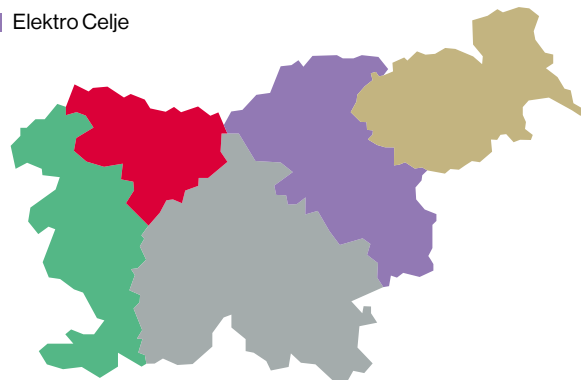
99 %

zákazníků na všech napěťových hladinách
(ke konci roku 2025)

Území PDS

Elektro Ljubljana Elektro Primorska
Elektro Maribor Elektro Gorenjska
Elektro Celje

Zdroj: www.eles.si

Provozovatel přenosové (a také distribuční) soustavy

ELES

Obsluhuje síť velmi vysokého (**400 kV**)
a některé síť vysokého napětí (**110–220 kV**).

Provozuje také síť s nižším napětím prostřednictvím
svých smluvních partnerů, distribučních společností,
které jsou vlastníky distribuční sítě.

Provozovatelé distribuční soustavy

5

regionálních PDS

PDS obsluhují síť:

Vysokého napětí: **110 kV** (pouze menší část)

Středního napětí: **10–35 kV**

Nízkého napětí: **0,4 kV**

Dopad zavedení ToU tarifů

- **Snížení systémové špičky** o 2 %¹ hned v prvním roce využívání nových síťových tarifů, navzdory oslabení reformy politickým zásahem do nezávislosti regulátora.
- **Výrazný nárůst počtu aktivních zákazníků** měnících rezervovanou kapacitu (o 1 650 %), kteří přizpůsobili svou spotřebu bez sankcí za překročení této kapacity.

Nové časově proměnlivé tarify pro všechny napěťové hladiny od října 2024

Slovinský regulátor *Agencija za energijo* začal na přípravě reformy ToU tarifů intenzivně pracovat od roku 2019. Výsledná podoba nové metodiky cenové regulace byla schválena na konci října 2022 a ToU tarify po úpravě fakturačních systémů PDS **vstoupily v účinnost od 1. října 2024**.

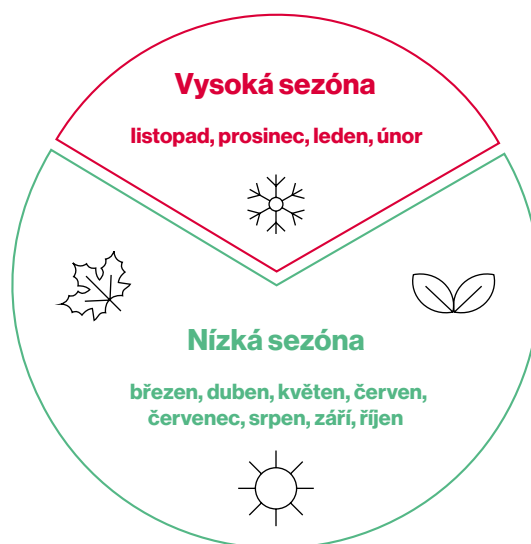
Změna se týkala **uživatelů všech napěťových hladin** (domácností i průmyslu) a vyvolala intenzivní politickou debatu, která se neobešla bez snahy politiků zasáhnout do pravomocí nezávislého regulátora. Nakonec se však regulátorovi podařilo změnu za podpory CEER, ACER, Evropské komise a většiny společností úspěšně obhájit, odolat tlaku na odvolání vedení a přispět tak ke spravedlivějšímu rozložení nákladů mezi uživateli sítě.

Mechanismus slovinských ToU tarifů: Pět cenových pásem

Středobodem nové tarifní struktury je systém **pěti cenových pásem**, která jsou aplikována v různých časových blocích **podle sezóny** (vysoká a nízká), **typu dnů** (pracovní dny vs. víkendy a svátky) a podle **hodin v rámci dne**. Časově proměnlivé tarify se ve Slovinsku **uplatní jak pro platbu za spotřebu (kWh), tak i pro kapacitní platbu (kW)**. Logiku tohoto systému zobrazují přiložené infografiky.

Odůvodnění a cíle reformy

Zásadní reformu síťových tarifů ve Slovinsku motivovalo několik faktorů, které učinily předchozí tarifní strukturu dlouhodobě neudržitelnou: Zastaralost předchozí tarifní struktury, existence neodůvodněných výjimek pro řadu zákazníků, cenové signály které nemotivovaly k odpovědnějšímu chování k síti, a uvedení legislativy do souladu s EU požadavkem adresnosti nákladů.

Zdroj: www.uro.si

Pozn.: Systém je založen na rozlišení vysoké a nízké sezóny.

Pro každou z nich se uplatní jiná cenová pásma a časové bloky – viz grafika na následující straně.

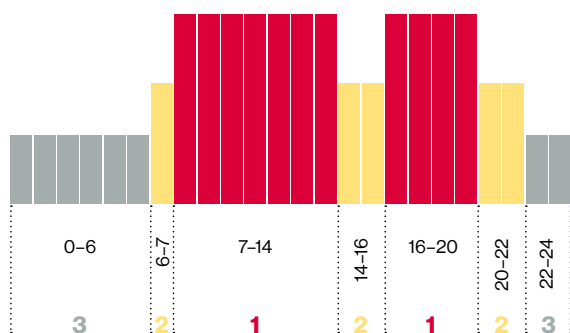
¹ Odhadované snížení špičkového zatížení systému o přibližně 2 % je třeba považovat za orientační. Dva srovnávané dny s nejvyššími hodnotami zatížení v zimním období sice nebyly identické, ale pro orientační posouzení byly dostatečně srovnatelné, zejména proto, že rozdíly v počasí nelze přímo promítnout do celostátního zatížení kvůli lokálním rozdílům a tepelné setrvačnosti budov. V údajích o činnosti průmyslu také nebylo zjištěno žádné významné alternativní vysvětlení. Tento závěr dále podporuje přibližně srovnatelné snížení rezervované kapacity v nejdražším časovém bloku síťového tarifu.

Vysoká sezóna

listopad, prosinec, leden, únor

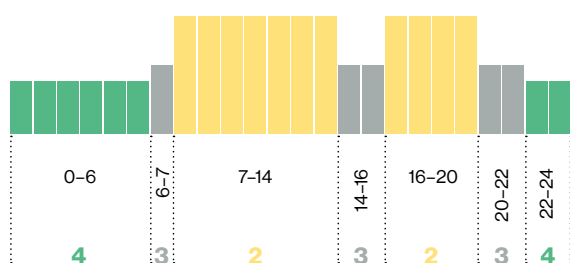

pracovní dny

Hodiny dne a cenová pásma

víkendy a svátky

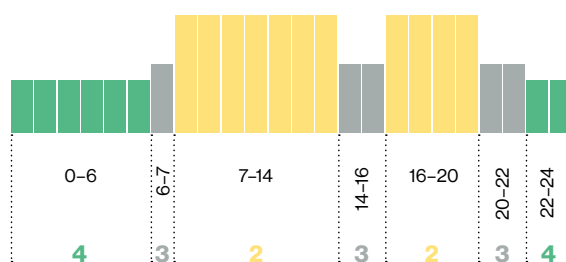
Hodiny dne a cenová pásma

Nízká sezóna

březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen

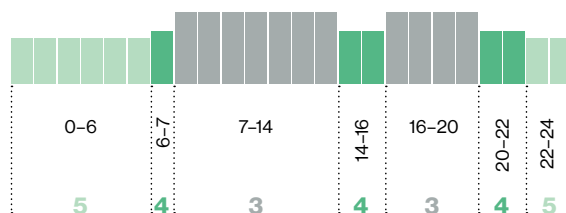

pracovní dny

Hodiny dne a cenová pásma

víkendy a svátky

Hodiny dne a cenová pásma

Zdroj: www.uro.si

Pozn.: Cenová pásma se uplatňují odlišně pro vysokou/nízkou sezónu, pro ne/pracovní dny a hodiny ve dne. V průběhu roku existuje celkem pět cenových pásem, přičemž v rámci jednoho dne se vždy uplatní pouze tři z nich. Cena za využívání sítě v jednotlivých časových blocích pak závisí na vytížení sítě.

Z výše uvedeného je patrné, že **nejvyšší síťové poplatky** mají uživatelé **během pracovních dnů v zimních měsících** (mezi 7–14 h a 16–20 h), kdy je zatížení sítě největší. Naopak **nejnižší náklady** uživatelům sítě vzniknou ve **dnech pracovního klidu v období od března do října**, a to zejména v nočních hodinách (22–6 h).

Úprava časových pásem

Časová pásma jsou stanovena **jednou ročně** regulátorem **na základě profilu celkového zatížení** elektrizační soustavy z předchozího roku. Vzhledem však k tomu, že tento krok má zásadní dopad na chování zákazníků (dotýká se každé domácnosti i průmyslového odběratele), jsou časová pásma v souladu s regulačním principem předvídatelnosti aktualizována.

vána pouze tehdy, **když se profil zatížení soustavy výrazně změní**. Od dob přijetí nové metodiky tarifů v roce 2022 tak časové bloky zůstaly nezměněné a k první úpravě má dojít **teprve od roku 2027**.

Rozdílná cena dle typu odběratele

Konkrétní **výše plateb v jednotlivých cenových pásmech** je stanovena odlišně **pro 5 kategorií odběratelů** v závislosti na výši napěťové hladiny (vč. trafostanic pro VN/SN a SN/NN), ke které jsou připojeni a rezervované kapacity odběratele. Obecně platí, že k čím nižší napěťové hladině je uživatel připojen, tím jsou cenová pásma vyšší (neboť hradí kumulativně také část nákladů na vyšší napěťové hladiny). Konkrétní výši cenových pásem lze zjistit na webu slovinského regulátora¹.

Kategorie odběratele	Napěťová hladina
Uživatelská skupina 0	Hladina NN
Uživatelská skupina 1	Hladina NN (na sběrnici NN v rozvodně SN/NN)
Uživatelská skupina 2	Hladina SN
Uživatelská skupina 3	Hladina SN (na sběrnici SN v rozvodně SN/VN)
Uživatelská skupina 4	Hladina VN

Systém pěti cenových pásem a nastavení časových bloků se však uplatní **pro všechny uživatele sítě stejně**, liší se pouze cena tarifu.

Důraz na kapacitní složku tarifů: motivace k snížení odběru při vyšším zatížení sítě

Kapacitní složka tvoří nejpodstatnější část síťového poplatku. Na síti NN pokrývá náklady na síť ze 100 %, u sítě středního a vysokého napětí pak ze 75 %.²

Kapacitní platba je **rozdělena na dvě složky**:

1. Poplatek za rezervovanou kapacitu

Provozovatel sítě stanoví výši rezervované kapacity daného odběratele automaticky jako **průměr jeho 5 nejvyšších 15minutových hodnot** odběru v každém časovém bloku (1–5) za předchozích 12 měsíců. Hodnoty rezervované kapacity jsou proto rozdílné pro každý z časových bloků 1 až 5.

Platba probíhá měsíčně **za každý rezervovaný kW** podle ceny daného bloku (např. u domácností 1. blok: 3,82 €/kW/měsíc, 5. blok: 0,00245 €/kW/měsíc). PPS či PDS garantuje zákazníkovi dostupnost rezervované kapacity v každém 15minutovém intervalu bez ohledu na skutečné využití.

Uživatel může hodnotu rezervované kapacity každý měsíc **bezplatně měnit** přes online portál, a to odlišně pro každé z 5 pásem. Platí však tato omezení: rezervovaná kapacita nesmí klesnout pod stanovené **minimum** v nejvytíženějším bloku 1.³ Zároveň rezervovaná kapacita v dražším (vytíženějším) cenovém pásmu **musí být vždy stejná nebo vyšší** než v levnějším cenovém pásmu a nesmí překročit hodnotu rezervovaného příkonu.

2. Poplatek za překročení rezervované kapacity

Poplatek vzniká v každém 15minutovém intervalu, **kdy skutečný odběr převyšuje rezervovanou kapacitu**. Vypočítává se z rozdílu naměřeného maxima a rezervované kapacity, se stejnou sazbou jako u rezervace, navíc však násobenou speciálním koeficientem (přirážkou), který je vyšší než 1 (aktuálně 1,05). Přirážkový koeficient zajišťuje, že poplatek za překročení rezervované kapacity je vždy dražší než poplatek za rezervovanou kapacitu a odráží tak uživatele sítě od překračování zasmulvněné kapacity.

Poplatek se reálně účtuje **pouze tehdy, pokud odběratel rezervovanou kapacitu aktivně změnil**. Pokud zůstala na hodnotě stanovené PPS či PDS, má překročení na faktuře pouze informativní charakter a do výsledné ceny se nepromítne.

Tato konstrukce vytváří **silnou motivaci k vyhlazování odběrového profilu (přesunu špiček odběru)**.

Časově proměnlivý je i tarif za spotřebu elektřiny (€/kWh). Zde je však jeho výpočet jednodušší, jelikož se cena za každou kWh spotřebovanou v daném časovém bloku 1–5 vynásobí cenou tarifu stanovenou v cenovém výměru regulátora. Např. u domácností na NN v roce 2026 je tato cena v nejvytíženějším 1. bloku cca 0,022 €/kWh a v nejnižší zatíženém 5. bloku 0,013 €/kWh.

¹ <https://www.agen-rs.si/gospodinjski/elektrika/cena-elektricne-energije/tarifne-postavke-omreznine>

² Tento poměr rozložení nákladů nezahrnuje náklady na technické ztráty v síti ani náklady na systémové služby, které jsou plně pokryty složkou platby za spotřebu (kWh).

³ Minimální hodnota rezervované kapacity pro blok 1 je rozdílná dle počtu fází a rezervovaného příkonu a je určena limitem v rozmezí 1,8–8,6 kW či 15–31 % hodnoty rezervovaného příkonu. Více na https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=AKT_1266.

Systémové dopady

- **Změna chování:** odběratelé již nemohou „schovávat“ své špičky, jelikož se eviduje jejich odběr v každých 15 minutách, což vede k férovějšímu rozdělení nákladů.
- **Snížení investic:** efektivější rozložení zátěže sítě (zejména u tepelných čerpadel a elektromobilů) snižuje tlak na posilování investic do elektrizační soustavy,
- **Transparentnost:** 15minutová data umožňují uživatelům identifikovat, které spotřebiče způsobují špičky a kolik je to stojí.

Vyčíslení přínosů

Slovinský regulátor a provozovatelé sítí sledují následující výkonnostní ukazatele, které dokládají dopad reformy:

- **Snížení systémové špičky:** Srovnání vysokých sezón 23/24 a 24/25 ukazuje na přibližně 2% pokles systémové špičky. Přesnější data budou k dispozici v průběhu roku 2026.

- **Zpřesnění fakturačních dat:** Díky reformě museli PDS výrazně zvýšit kvalitu odečtů. Počet uživatelů dostávajících účty na základě ověřených 15minutových dat z chytrého měření tak vzrostl **z 92 % na 96,9 %**.
- **Aktivní účast uživatelů:**
 - Počet registrovaných uživatelů v národním datovém portálu, kde je možné zobrazit 15minutová data a měnit rezervovanou kapacitu, vzrostl **o 33 % za rok** a nyní tvoří **17 % všech uživatelů**.
 - Využívání lokálního real-time přístupu k datům (port I1 na elektroměru) vzrostlo o **213 %**.
 - Počet zákazníků aktivně měnících svou rezervovanou kapacitu se od zavedení reformy zvýšil o **1650 %**, přičemž **přes 60 % z nich úspěšně optimalizovalo odběr** bez vzniku poplatku za nadlimitní kapacitu.

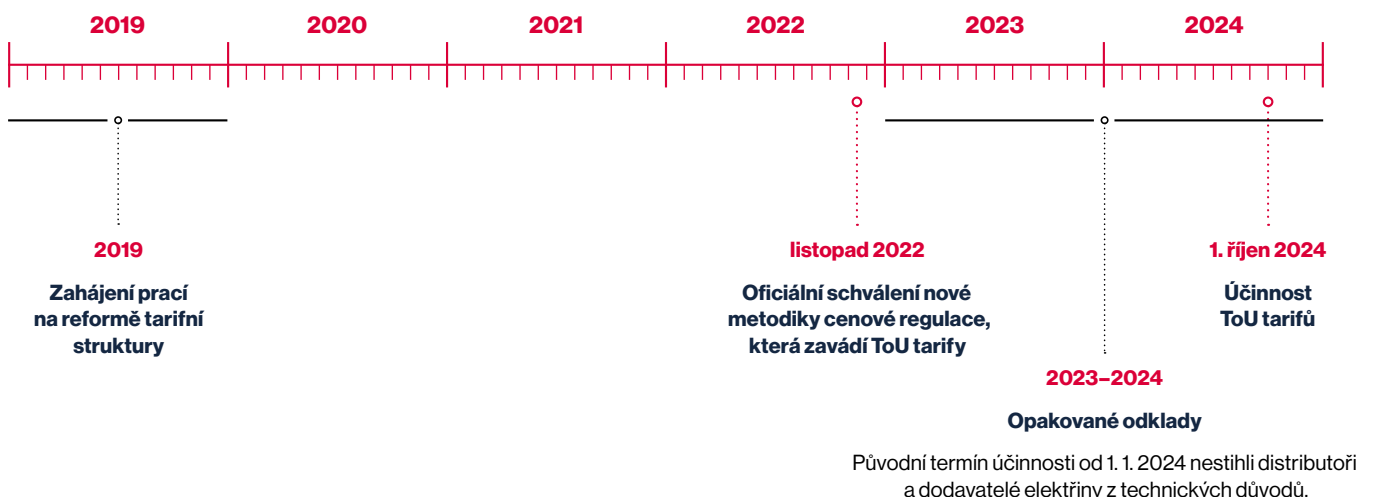
Proces implementace a zapojování veřejnosti

Cesta k nové tarifní struktuře probíhala na Slovinsku čtyři roky a byla poznamenána odklady zavedení i silným politickým odporem. Klíčem k prosazení byly **rozsáhlý konzultační proces a robustní komunikační strategie** vytvořená více než **rok před spuštěním** nových tarifů a rychlé **vytvoření informačního webového portálu** uro.si pro vzdělávání veřejnosti. Využity byly například webová aplikace „[tarifní semafor](#)“ (s jed-

noduchým přístupem k datům přes REST-API) či [srovnávací nákladů](#) umožňující simulaci změny rezervované kapacity.

Navzdory počáteční podpoře vlády se reforma ve finální fázi stala **terčem populistických kampaní**, které vyústily v zásah do nezávislosti regulátora, jenž musela bránit Evropská komise.

Časová osa a technická příprava

Politické aspekty reformy

Po spuštění první dražší sezóny v listopadu 2024 zahájili zástupci přibližně **10 % odběratelů** (majitelé FVE a těžký průmysl) kampaň proti reformě. Vláda pod tímto tlakem přijala nouzový zákon rušící sezónnost pro závěr zimy 2025 (snížila sazbu nejdražšího cenového pásma). Pokusila se také odvolat radu regulátora, avšak neúspěšně, díky intervenci Evropské komi-

se, ACER a CEER. Po roce a půl fungování nových tarifů se situace stabilizovala, i díky podpoře či přijetí **90 % odběratelů**. Většina domácností přinesla mírné úspory díky rovnoměrnějšímu rozložení síťových nákladů mezi napěťové hladiny. Ne-prokázal se také negativní dopad na konkurenceschopnost průmyslu.

Výhled do budoucna: Lokalizované a dynamické cenové signály

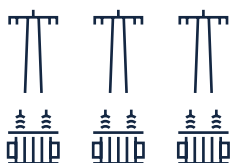
Reforma tarifní struktury umožňuje distributorům elektřiny navrhnout také zavedení **lokálních dynamických distribučních tarifů** jako doplněk k celonárodním tarifům. Lokalizované tarify mohou být využity pro řešení konkrétních lokálních přetížení v síti, což by mohlo být dalším nástrojem, jak síť využívat

efektivněji a se zohledněním nákladů v konkrétní oblasti. Tyto případné nové tarify však vždy musí předem schválit slovinský regulátor, musí být odůvodněny a založeny na jasné metodologii.

Shrnující tabulky tarifů ve Slovinsku

Vysoké napětí

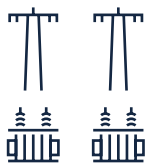
(110–220 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	25 % síťových nákladů (+ krytí ztrát a systémové služby)
Platba za kapacitu (€/MWh)	75 % síťových nákladů Skládá se z: • Platby za rezervovanou kapacitu • Platby za překročení rezervované kapacity
Zaveden ToU tarif?	ANO – od října 2024
Aplikace na složku	Obě složky (platba za kapacitu i platba za spotřebu)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 5 cenových pásem , určovaných podle sezóny (vysoká/nízká), ne/pracovních dnů a podle denní doby
Časová granularita tarifu	Hodinová
Kategorie odběratelů	Velcí průmysloví odběratelé (kategorie 4)

Střední napětí

(10–35 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	25 % síťových nákladů (+ krytí ztrát a systémové služby)
Platba za kapacitu (€/MWh)	75 % síťových nákladů Skládá se z: • Platby za rezervovanou kapacitu • Platby za překročení rezervované kapacity
Zaveden ToU tarif?	ANO – od října 2024
Aplikace na složku	Obě složky (platba za kapacitu i platba za spotřebu)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 5 cenových pásem , určených podle sezóny (vysoká/nízká), ne/pracovních dnů a podle denní doby
Časová granularita tarifu	Hodinová
Kategorie odběratelů	Průmysloví odběratelé připojení přímo k trafostanici VVN/VN (kategorie 3) Průmysloví odběratelé připojení k síti středního napětí (kategorie 2)

Nízké napětí

(0,4 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	ANO, ale pokrývá 0 % síťových nákladů (pouze krytí ztrát a systémové služby)
Platba za kapacitu (€/MWh)	ANO, pokrývá 100 % síťových nákladů Skládá se z: • Platby za rezervovanou kapacitu • Platby za překročení rezervované kapacity
Zaveden ToU tarif?	ANO – od října 2024
Aplikace na složku	Obě složky (platba za kapacitu i platba za spotřebu)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 5 cenových pásem , určených podle sezóny (vysoká/nízká), ne/pracovních dnů a podle denní doby
Časová granularita tarifu	Hodinová
Kategorie odběratelů	Střední průmysloví odběratelé připojení přímo k trafostanici SN/NN (kategorie 1) Domácnosti a malí průmysloví odběratelé připojení k síti NN (kategorie 0)

Španělsko

Španělsko je jednou z prvních zemí s komplexnějšími časově proměnlivými síťovými tarify i díky rychlé instalaci chytrého měření. Charakterizováno je vyšším podílem platby za kapacitu na úkor platby za spotřebovanou elektřinu. Unikátní je zde model ToU tarifů s šesti cenovými pásmy pro kapacitní platbu (€/kW) i platbu za spotřebu (€/kWh). Ty se liší dle 4 sezón v roce, 5 typů dnů, i dle jednotlivých hodin. Hlavní motivací zavedených změn je doručit odběratelům cenový signál, díky kterému si lépe uvědomí, kdy elektřinu spotřebovávají.

Základní profil

Status instalace chytrého měření (AMM)

99 %¹

Provozovatel přenosové soustavy

Red Eléctrica

Obsluhuje síť velmi vysokého a vysokého napětí: **400 a 220 kV**²

Provozovatelé distribuční soustavy

333³

5 hlavních PDS, ovládá přibližně 75 % trhu: e-distribution (Endesa), i-DE (Iberdrola), UFD, E-NETWORKS, Viesgo

PDS obsluhují síť:

Vysokého napětí: **1–66 kV**

(občas se vyskytují i úseky distribuční sítě s napětím 110, 132 nebo 150 kV)

Nízkého napětí: **0,4 a 0,2 kV**

Území 5 hlavních PDS

■ e-distribution
■ i-DE
■ UFD
■ E-NETWORKS
■ Viesgo Distribuion

Zdroj: www.endesa.com

Dopad zavedení ToU tarifů

- ▶ Nové tarify v průměru **snížily poplatky** za přenos a distribuci o 5,6 %.
- ▶ Domácnosti zaznamenaly díky zavedení časově proměnlivých tarifů **úspory** blízke 10 %.
- ▶ Průměrný **odebraný výkon** v síti od dob zavedení výrazně **klesl**, a to v dopoledních i večerních špičkách (viz graf níže).

¹ ACER: The 2025 Retail Monitoring Report, Electricity country sheets

² Na Baleárských a Kanárských ostrovech dále síť o napětí 220 kV, 132 kV a 66 kV.

³ Viz oficiální seznam provozovatelů distribučních soustav od španělského regulátora.

Časově proměnlivé tarify ve Španělsku od roku 2021

Španělsko zavedlo novou metodiku pro výpočet poplatků za přenos a distribuci elektřiny od **1. června 2021**.¹ Hlavním cílem této reformy bylo vyslat spotřebitelům jasný cenový signál, který by je motivoval k přesunu spotřeby do hodin s nižším

zatížením sítě. V této souvislosti je dle španělského regulátora klíčové si uvědomit, že z hlediska elektrizační soustavy **je důležitější, kdy elektřinu spotřebováváte, než kolik ji spotřebováváte**.

Složky síťových tarifů a jejich fungování

Španělský systém síťových poplatků je **jednotný pro přenosovou i distribuční soustavu** a jako u většiny evropských států se skládá ze dvou základních složek:

- **Platba za kapacitu (€/kW):** Tato složka má ve španělském designu zásadní váhu, jelikož tvoří přibližně **70–75 %** celkové platby síťových tarifů. Je tvořena 3 typy plateb, a to:
 - Platba za zasmluvněnou (rezervovanou) kapacitu
 - Platba za překročení zasmluvněné kapacity
 - Platba za jalovou energii

- **Platba za spotřebovanou energii (€/kWh):** Účtuje se za každou odebranou kWh elektřiny a tvoří přibližně **25–30 %** celkové platby.

Celkově je španělský systém navržen tak, aby platba za kapacitu tvořila významnou část celkového síťového poplatku, což dle místního regulátora vysílá **jasnější signál k optimalizaci špičkového odběru**.

Základní přehled tarifů ve Španělsku

Systém dělí odběratele zejména dle napěťových hladin, které určují strukturu jejich tarifu. Pro jednodušší ilustraci tarifních skupin přikládáme níže přehlednou tabulku.

Napěťová hladina		Kategorie síťového tarifu	Časově proměnlivé platby tarifu			
			Zasmluvněná kapacita (€/MW)	Platba za spotřebu (€/MW)	Platba za překročení zasmluvněné kapacity (€/MW)	Platba za jalovou energii (€/MW)
Nízké napětí	≤ 1 kV	2.0 TD (zasmluvněná kapacita ≤ 15 kW)	2	3	n.a.	n.a.
		3.0 TD (zasmluvněná kapacita > 15 kW)	6	6	6	6
Střední napětí	1–30 kV	6.1 TD	6	6	6	6
Vysoké napětí	36–72,5 kV	6.2 TD	6	6	6	6
	72,5–145 kV	6.3 TD	6	6	6	6
	≥ 145 kV	6.4 TD	6	6	6	6

¹ Circular 3/2020 ze dne 15. ledna vydaný Národní komisí pro trhy a hospodářskou soutěž, kterým se stanoví metodika pro výpočet poplatků za přenos a distribuci elektřiny (<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-1066>).

Mechanismus fungování časově proměnlivých tarifů

Výše jsme uvedli, že síťové tarify ve Španělsku mají dvě základní složky: platbu za kapacitu (v kW) a platbu za spotřebovanou energii (v kWh). **Obě složky jsou časově rozlišené**, což znamená, že cena se mění podle denní doby, typu dne a ročního období. Pro větší odběratele na NN a všechny odběratele na vyšších napěťových hladinách platí komplexnější **šestipásmový model (P1 až P6)**. Běžné domácnosti pak využívají zjednodušený **model o 2, resp. 3 cenových pásmech**.

Klíčové vlastnosti španělského designu časově proměnlivých tarifů mj. jsou:

Jde o statické tarify: Časová pásma a ceny jsou pevně dány a zveřejňovány ročně regulačním úřadem, nejsou tedy dynamicky určovány ze dne na den.

Motivace k přesunu špiček odběru: Systém nutí zákazníka, aby svou největší energetickou zátěž směřoval do pásma P6 (noc a víkendy), kde jsou ceny za kW i kWh extrémně nízké, a minimalizoval odběr v P1, kde jsou ceny násobně vyšší.

Důraz na transparentnost: Regulační úřad publikuje kompletní výpočetní modely v Excelu, aby si kdokoli mohl ověřit, jak byly ceny stanoveny.¹

Španělský systém šesti časových pásem pro větší odběratele

Španělský **systém šesti časových pásem (P1 až P6)** je komplexní model určený pro odběratele **na vysokém napětí** a pro uživatele sítě **na NN s rezervovanou kapacitou nad 15 kW**. Tento systém mění cenu za zaslouženou kapacitu i spotřebu v závislosti na tom, jak moc je v danou chvíli zatížena celostátní síť. Pásmo **P1 je nejdražší špička a P6 nejlevnější méně zatížené časové okno**. Níže naleznete podrobné vysvětlení toho, jak se tato pásma určují a jak probíhá platba síťových tarifů.

Jak zákazník platí za síťové tarify?

Zákazník platí za síťové služby prostřednictvím dvou hlavních složek, které jsou obě časově rozlišené:

- **Platba za zaslouženou kapacitu (€/kW za rok):** Je fixní platba za rezervovanou kapacitu. Celková částka se vypočítá jako součet kapacit nasmlouvaných pro každé z šesti pásem (P1–P6) vynásobený příslušnou cenou pro dané pásmo (€/kW). Takto vypočtená roční celková částka se pak poměrně rozpočítá do měsíčních faktur.
- **Platba za spotřebovanou energii (€/kWh):** Tato variabilní složka se vypočítá podle skutečného odběru elektřiny v každém ze šesti pásem. Celková platba za spotřebu je součtem kWh odebraných v každém pásmu vynásobených cenou platnou pro toto pásmo.

Jak se určuje 6 časových pásem (P1–P6) s rozdílnou cenou?

Rozložení cenových pásem v čase závisí na kombinaci tří faktorů:

- **Sezóna (roční období):** rok je rozdělen **do čtyř sezón**
 - **Vysoká:** leden, únor, červenec a prosinec
 - **Středně vysoká:** březen a listopad
 - **Střední:** červen, srpen a září
 - **Nízká:** duben, květen a říjen
- **Typ dne:** Rozlišuje se pět typů dnů (A, B, B1, C, D). Typy A až C jsou pracovní dny v různých sezónách (viz výše), zatímco Typ D zahrnuje soboty, neděle a celostátní svátky.
- **Denní hodiny:** Každý den je rozdělen do šesti hodinových bloků, které spadají do jednoho z šesti cenových pásem P1–P6 (např. 00.00–08.00 je vždy nejlevnější pásmo P6).

Víkendy a svátky (Typ D) jsou nejjednodušší – po celých 24 hodin platí ve všech sezónách nejlevnější pásmo **P6**. **V pracovní dny** se pásma střídají (např. v nejdražší „vysoké“ sezóně se střídají P1, P2 a P6).

¹ Excelové soubory jsou dostupné na stránkách španělského regulátora CNMC.

Rezervace kapacity a „pravidlo rostoucího výkonu“

Zákazník si **může nasmlouvat jinou výši rezervované kapacity pro každé ze šesti období**. Existuje však zásadní pravidlo:

- **Pravidlo n+1:** Nasmlouvaná kapacita v období P_{n+1} musí být vždy **stejná nebo vyšší** než v období předchozím P_n. To znamená, že pokud si v nejdražším pásmu P1 například nasmlouváte 50 kW, v pásmu P2 musíte mít alespoň 50 kW nebo více a v nejlevnějším P6 pak nejvyšší hodnotu.

Účelem tohoto pravidla je, že **nutí zákazníky plánovat svou špičkovou spotřebu** a motivuje je k tomu, aby **největší zátěž (zasmluvněnou kapacitu) směřovali do levnějších pásem** noci a víkendů.

Pokud zákazník odebere více výkonu, než má pro dané pásmo nasmlouváno, platí tzv. **poplatek za překročení zasmluvněné kapacity**. U větších odběratelů se toto překročení sleduje v každém **15minutovém intervalu**.

Model časově proměnlivých tarifů pro domácnosti (do 15 kW)

Pro **malé odběratele** (s rezervovanou kapacitou **do 15 kW**) byl vytvořen zjednodušený model 2, resp. 3 pásmových plateb, aby byly tarify pro domácnosti na NN srozumitelné. Zároveň na rozdíl od vyšších napěťových hladin se cenová pásma neliší dle sezóny (měsíců v roce), ale **pouze dle typu dne (ne/pracovní) a hodin v rámci dne**. Model sestává z:

Dvě pásma kapacitní platby

Rozlišuje se pouze špička zatížení a málo vytížené časy. Zákazník má také zde právo si dle libosti nasmlouvat **jinou výši kapacity pro každé z těchto dvou období**. To umožňuje domácnostem např. sjednat si vyšší kapacitu na noc pro levnější nabíjení elektromobilu.

- **Špička zatížení:** od 08.00 do 00.00 v pracovní dny
- **Nízký tarif:** Od 00.00 do 08.00 v pracovní dny a všechny hodiny o víkendech a svátcích

Cena za kW v období nižšího zatížení je extrémně nízká ve srovnání se špičkou. Například pro rok 2026 je souhrnná sazba za kapacitu v období špičky cca **23,32 €/kW/rok**, zatímco v období nízkého tarifu jen cca **0,44 €/kW/rok**.

Tři pásma platby za spotřebu

Den je rozdělen na období špičky (nejdražší), střední pásmo a nízký tarif (nejlevnější). To motivuje k přesunu spotřeby (např. praní) do levnějších hodin.

- **Špička (P1):** Nejdražší hodiny (10.00–14.00 a 18.00–22.00)
- **Střední tarif (P2):** Středně drahé hodiny (08.00–10.00, 14.00–18.00 a 22.00–24.00)
- **Nízký tarif (P3):** Nejlevnější hodiny (00.00–08.00) a všechny hodiny o víkendech a svátcích

Pokud jde o ceny za spotřebu, pak rozdíly mezi obdobími jsou značné – špička stojí cca **0,033 €/kWh**, střední tarif **0,016 €/kWh** a nízký tarif pouhých **0,000077 €/kWh**.

Zima a léto (pracovní dny od pondělí do pátku)					
Pyrenejský poloostrov, Baleárské ostrovy a Kanárské ostrovy			Ceuta a Melilla		
P1	P2	P3	P1	P2	P3
10–14 h	8–10 h	0–8 h	11–15 h	8–11 h	0–8 h
18–22 h	14–18 h		19–23 h	15–19 h	
	22–12 h			23–24 h	

Zdroj: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-1066>

Proces zavádění časově proměnlivých tarifů, dosavadní výsledky a poučení

Nejintenzivnější fáze příprav časově proměnlivých tarifů proběhla v roce 2019, před jejich schválením začátkem roku 2020. Příprava byla víceletá a zahrnovala pracovní skupiny i rozsáhlé konzultace s 52 subjekty – provozovateli sítí, ministerstvy, samosprávami, dodavateli elektřiny i spotřebitelskými a průmyslovými asociacemi.

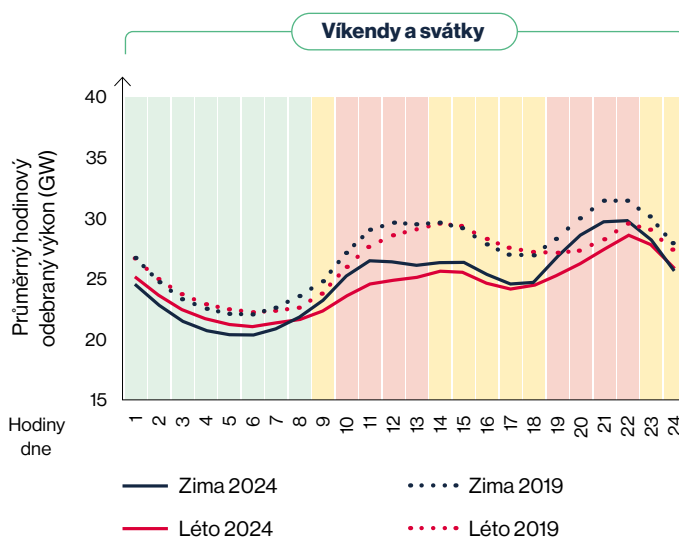
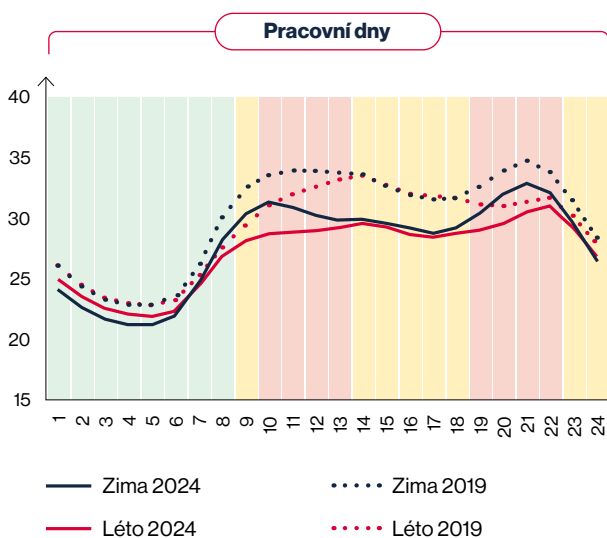
Zavedení nových tarifů v červnu 2021 se střetlo s energetickou krizí, což vyvolalo odpor veřejnosti, nejsilněji u domácností. Kritika mířila na vysokou váhu platby za kapacitu a na vnímanou omezenost úspor – debata se točila spíše kolem přesunu domácích prací do nočních hodin než kolem skutečného potenciálu tarifu. Průmysl vznášel obavy o konkurenceschopnost a požadoval výjimky.

Regulátor (CNMC) reagoval zřízením pracovních skupin pro budoucí revizi struktury tarifů, základní podobu však uhájil opřením o výsledky komplexních studií. Nová tarifní struktura funguje bez zásadních změn dodnes.

Dosavadní výsledky implementace

- Srovnání profilů odběru elektřiny před zavedením (2019) a pět let po zavedení (2024) ukazuje, že **průměrný odebraný výkon v síti klesl, a to v dopoledních i večerních špičkách**.

Srovnání profilů odběru elektřiny

- Z dostupných údajů vyplývá, že nové tarify **v průměru snížily poplatky** za přenos a distribuci o **5,6 %**. Spotřebitelé připojení k vyšším napětovým hladinám zaznamenali větší snížení poplatků, zatímco u spotřebitelů připojených k síti s nízkým napětím bylo snížení nižší než průměr. **Nicméně domácnosti** se sjednaným výkonem pod 15 kW zaznamenaly díky zavedení časově proměnlivých tarifů úspory blízké **10 %**.¹

Hlavní poučení

Transparentnost stanovování tarifů: Ceny se každoročně přezkoumávají a výpočtový model je veřejně dostupný na webu CNMC.

Bariéra nepochopení: Největší překážkou je nedostatečná informovanost veřejnosti. Úspěch časově proměnlivých tarifů závisí na jejich srozumitelnosti pro spotřebitele. V roce 2025 pouze 50 % domácností vědělo, že si mohou sjednat různé kapacity pro den a noc, a 24 % nezná svůj síťový tarif.

Vliv fixních cen: 72 % zákazníků preferuje obchodní tarify s jednou fixní cenou, což tlumí motivační efekt časově proměnlivých tarifů.

Nutnost osvěty: Spotřebitelé potřebují porozumět tomu, proč je důležité nezvyšovat rezervovanou kapacitu úměrně s rostoucí spotřebou při elektrifikaci. CNMC proto zavedla aplikaci, která na základě dat z účtu spotřebitele porovnává nabídky na trhu a ukáže, jak lze ušetřit – například snížením sjednané kapacity.

¹ Viz ACER: „Getting the signals right: Electricity network tariff methodologies in Europe ACER report on network tariff practices“, 26. března 2025, str. 42

Aktuální vývoj a plánované změny

Španělský regulátor CNMC v současné době připravuje revizi metodiky pro další období s těmito inovacemi:

- **Revize časových pásem:** Úprava hodinových oken tak, aby lépe reflektovala rozvoj fotovoltaiky a decentralizované výroby.
- **Vyšší flexibilita změn kapacity:** Možnost měnit rezervovanou kapacitu v kratších horizontech (kvartálně, měsíčně, denně i hodinově) pro lepší reakci na měnící se ceny.
- **Pobídky za odezvu na straně poptávky:** Zavedení bonusů pro uživatele, kteří prokazatelně reagují na cenové signály nad určitou mez.

Shrnující tabulky tarifů ve Španělsku

Přenosová soustava

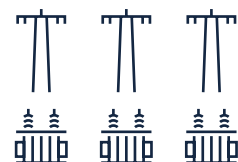
(zejm. 400 nebo 220 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	28,2 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	71,8 % Rozdělena do: • Platby za zaslavněnou (rezervovanou) kapacitu • Platby za překročení zaslavněné kapacity • Platby za jalovou energii
Zaveden ToU tarif?	ANO
Aplikace na složku	Platby za spotřebu i kapacitu (= všechny výše zmíněné složky)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 6 cenových pásem – rozdílně určeny pro 4 sezóny v roce, 5 typů dnů a 6 hodinových pásem
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – vysoké napětí

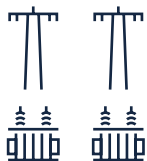
(36–145 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	28,9 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	71,1 % Rozdělena do: • Platby za zaslavněnou (rezervovanou) kapacitu • Platby za překročení zaslavněné kapacity • Platby za jalovou energii
Zaveden ToU tarif?	ANO
Aplikace na složku	Platby za spotřebu i kapacitu (= všechny výše zmíněné složky)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 6 cenových pásem – rozdílně určeny pro 4 sezóny v roce, 5 typů dnů a 6 hodinových pásem
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – střední napětí

(1–30 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	29,3 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	70,7 % Rozdělena do: • Platby za zaslavněnou (rezervovanou) kapacitu • Platby za překročení zaslavněné kapacity • Platby za jalovou energii
Zaveden ToU tarif?	ANO
Aplikace na složku	Platby za spotřebu i kapacitu (= všechny výše zmíněné složky)
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 6 cenových pásem – rozdílně určeny pro 4 sezóny v roce, 5 typů dnů a 6 hodinových pásem
Časová granularita tarifu	Hodinová

Distribuční soustava – nízké napětí

(0,4 a 0,2 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	25 % (u tarifu 2.0 TD) / 23,8 % (u tarifu 3.0 TD)
Platba za kapacitu (€/MWh)	75 % (u tarifu 2.0 TD) / 76,2 % (u tarifu 3.0 TD) Platba za zaslavněnou (rezervovanou) kapacitu
Zaveden ToU tarif?	ANO
Aplikace na složku	Platby za spotřebu i kapacitu
Typ ToU	Statický ToU tarif – výše tarifů určena pro každý rok v cenovém výměru regulátora 2 cenová pásma pro platbu za kapacitu a 3 cenová pásma pro platbu za spotřebu – rozdílně určeny pro pracovní dny a víkendy/svátky, 6 hodinových bloků během dne
Časová granularita tarifu	Hodinová

Švýcarsko

Švýcarsko je charakteristické principem subsidiarity, díky kterému je odpovědnost za design síťových tarifů přenesena na jednotlivé PDS. Od roku 2026 legislativa výslovně umožňuje zavádění dynamických síťových tarifů na všech napěťových hladinách, avšak praktická implementace se zatím soustředí na hladinu NN. Dynamické tarify zavedlo 7 PDS na 10 distribučních územích. Jedním z nich je tarif VARIO testovaný v rámci výzkumného projektu NEDELA. Pilotní výsledky potvrzují potenciál dynamických tarifů pro snížení špičkového zatížení v řádu jednotek až desítek kW na zákazníka. Předpokladem efektivity je však automatizované řízení spotřeby za zákazníka.

Základní profil

Status instalace chytrého měření (AMM)

50,2 %

ke konci roku 2024¹

Provozovatel přenosové soustavy

Swissgrid

Obsluhuje síť velmi vysokého napětí:
220 a 380 kV

Provozovatelé distribuční soustavy

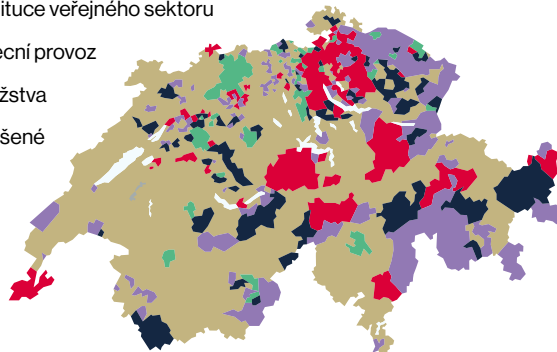
~ 700 menších²

Aktivní na úrovních napětí:
>0,4 kV až <220 kV

Území PDS

- společnosti s ručením omezeným
- instituce veřejného sektoru
- obecní provoz
- družstva
- smíšené
- NA

Zdroj: www.sciencedirect.com

Princip subsidiarity ve Švýcarsku

Specifikem Švýcarska je, že tarify neurčuje centrální vláda ani regulátor. Federální vláda zasahuje pouze v nezbytných záležitostech (např. ochrany spotřebitelů), ale jinak je **zodpovědností provozovatelů sítí, aby určili tarify**, skrze které vyberou peníze na provoz a rozvoj elektrických sítí. Výjimkou je pouze federální regulace limitů pro tarify na nízkém napětí, kde jsou distributoři elektřiny při výběru tarifů omezeni.

¹ Podle monitoringu Energetické strategie 2050 z roku 2025. Cílová hodnota je 80 % do konce roku 2027.

² Asociace elektroenergetických společností zveřejňuje seznam – nyní okolo 729.

Švýcarské specifikum regulace síťových tarifů

Než blíže popíšeme časově proměnlivé tarify ve Švýcarsku, musíme vysvětlit, proč je švýcarský případ specifický. Švýcarská regulace síťových tarifů je charakteristická **dvěma základními specifiky**, a to:

- **Vysokým počtem menších PDS** (přes 700)
- **Flexibilním regulatorním rámcem**, který umožňuje různorodý design síťových tarifů

Ve Švýcarsku se uplatňuje **princip subsidiarity** – spolkový stát zasahuje do tvorby síťových tarifů sítě jen v nezbytných záležitostech (např. ochrany spotřebitelů) a přenechává tuto odpovědnost na jednotlivých provozovatelích. V praxi to znamená, že tarifní složky ani jejich poměr nejsou podrobněji regulovány zákonem či jiným právním předpisem. Federální zákon **pouze stanovuje základní principy** tvorby tarifů jako je adresnost nákladů, srozumitelnost pro odběratele či nediskriminační charakter.¹

Provozovatelé sítě tak **vypracovávají vlastní metodiky** výpočtu tarifů, jako např. metodika provozovatele přenosové soustavy Swissgrid z roku 2022. Každý provozovatel sítě tak má značnou volnost při stanovení svých tarifních složek a jejich poměrů.

Podrobnější regulace pro malé odběratele

Částečnou výjimku tvoří síťové tarify na NN pro zákazníky **se spotřebou nižší než 50 MWh/rok**. Regulace je zde výrazně konkrétnější a pravidla stanoví Nařízení o dodávkách elektřiny („StromVV“), zejména článek 18a.

Nařízení umožňuje distributorům elektřiny využívat pouze tři modely tarifů:

- **MODEL A)**, kdy PDS minimálně 70 % nákladů vybere skrze konstantní platbu za kWh;
- **MODEL B)** dynamický distribuční tarif – tedy tarif, kdy je cena za kWh určována rozdílně pro každý 15minutový interval, a to vždy s denním předstihem;
- **MODEL C)** kdy PDS může vybrat 50 % nákladů skrze platbu za kapacitu (kW) s minimálně 4 cenovými (časovými) bloky za den a zbylých 50 % nákladů vybere skrze konstantní platbu za kWh.

Časově proměnlivé tarify ve Švýcarsku

Většina PDS historicky využívala buď konstantní platbu za kWh, nebo jednoduchý dvoupásmový tarif (vysoký/nízký). Dvoupásmový, statický tarif spočíval v rozdílné platbě za spotřebovanou kWh – vyšší během ranních a večerních hodin a nižší po zbytek dne. Tento systém byl dlouhodobě rozšířen zejména na hladině NN.

Současně se však s nástupem fotovoltaiky, elektromobility, tepelných čerpadel a bateriových úložišť výrazně zvýšil potenciál pro flexibilitu na straně spotřeby. Statické jednopásmové a dvoupásmové tarify v této situaci přestávají být dostatečné pro efektivní využívání sítě, protože neodráží skutečnou aktuální zátěž distribuční soustavy. To vede k **hledání dynamických tarifních modelů**, se kterými začíná nyní experimentovat malý počet průkopnických PDS.

Legislativní rámec od roku 2026

Od začátku roku 2026 jsou dynamické tarify výslovně zakotveny na federální úrovni v nařízení StromVV. Na úrovni NN jsou nyní jednou ze tří rovnocenných tarifních variant pro menší odběratele (spotřeba < 50 MWh/rok). PDS si tak může zvolit libovolnou variantu, což přináší vyšší **právní jistotu** – před novelou nabízeli PDS dynamické tarify pouze na základě vlastního výkladu regulace.

Zákazník si přitom může vždy zvolit i **alternativní statický tarif**. Tato dobrovolnost eliminovala odpor odběratelů a zavedení dynamických tarifů nevyvolalo žádný společenský konflikt.

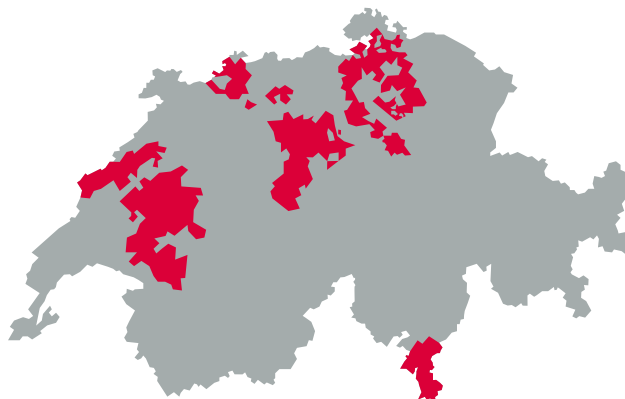
¹ Základní principy viz článek 14 odst. 3 federálního zákona o dodávkách elektřiny (StromVG).

Zavádění dynamických síťových tarifů

Odvětví PDS je ve Švýcarsku natolik rozmanité, že se přirozeně najdou průkopnickí distributoři elektřiny, kteří začínají experimentovat s dynamickými tarify. Tyto tarify se na rozdíl od statických variant mnohem **více blíží reálnému stavu sítě** v daný moment. Nejsou totiž stanoveny ve velkém předstihu (např. ročně v cenové výměru regulátora), ale **typicky den předem (pro následující den)**.

Počet PDS, kteří nabízejí dynamické tarify, neustále roste. Švýcarská organizace SmartGridready poskytuje průběžně jejich aktualizovaný přehled, s pravidelně aktualizovanou mapou. Aktuálně dynamické tarify **zavedlo 7 PDS na 10 různých distribučních územích**. Tarify jsou prozatím nabízeny výlučně **pro zákazníky s roční spotřebou nižší jak 100 MWh, resp. 50 MWh** v ostatních případech.

Území distributorů, kteří zavedli dynamický tarif

Pilotní projekt NEDELA a tarif VARIO

Právě v tomto prostředí – ještě před novelou v roce 2025 – vznikl **pilotní projekt NeDeLa**.¹ Projekt byl zahájen z iniciativy švýcarského distributora Groupe E a výzkumných institucí EMPA a ZHAW.

Cílem projektu bylo tento **potenciál ověřit v reálných podmínkách** a poskytnout empirické podklady pro případné širší zavedení dynamických tarifů v distribučních sítích. V rámci projektu byl navržen a pilotně testován tarif VARIO – dynamický tarif za kWh.

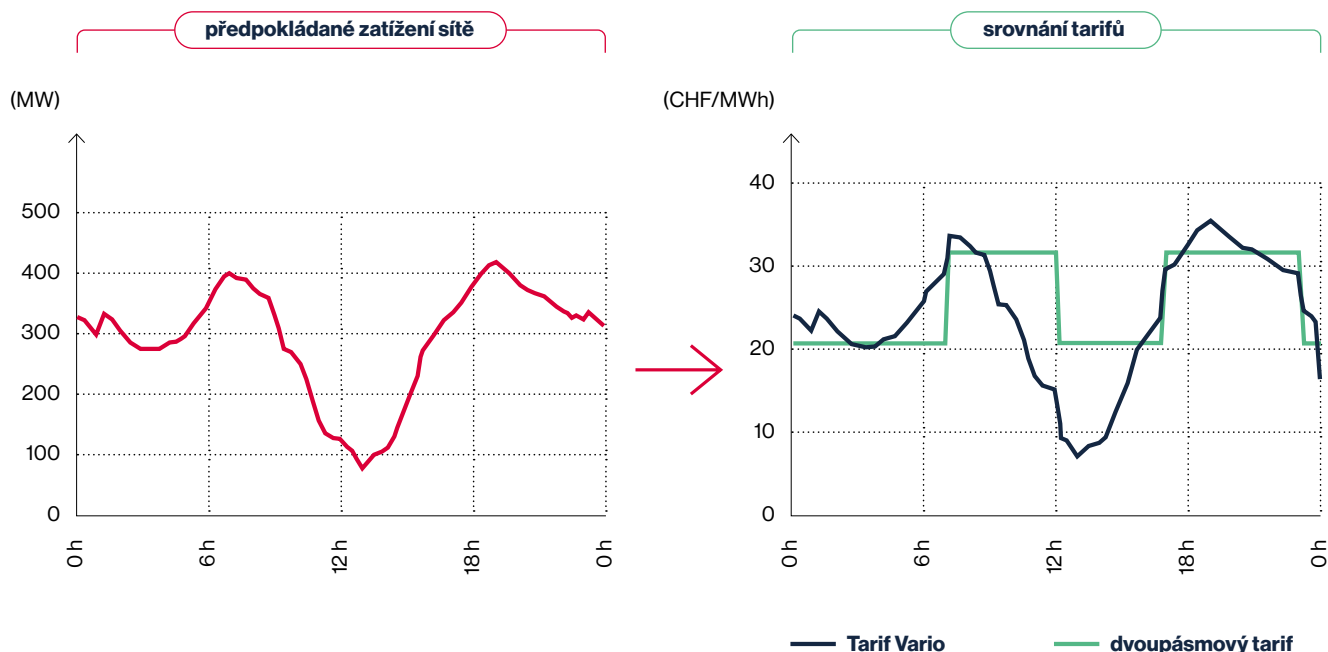
Design tarifu VARIO

Tarif VARIO

Typ tarifu	Dynamický síťový tarif – 100 % tvořen platbou za spotřebu (kWh)
Časová granularita	15 minut
Horizont stanovení ceny	Ceny stanoveny den předem pro každý 15minutový úsek dalšího dne, a to do 18.00 h předchozího dne
Zdroj cenového signálu	Projekce zatížení distribuční soustavy očekávaného PDS
Předávání dat o cenách	Data o cenách předávána skrze WEB API = mohou je využít systémy energetického managementu zákazníků pro automatické naplánování spotřeby na další den
Charakteristika odběratele	Dobrovolný tarif pro odběratele s ročním spotřebou do 100 MWh
Počet účastníků pilotu	93 zákazníků

¹ Německá zkratka pro „Netztarife für Dezentrale Laststeuerung“ (Síťové tarify pro decentralizované řízení zátěže).

Proces určení ceny v rámci tarifu Vario

Grafika výše zobrazuje proces určení ceny v rámci tarifu Vario. Graf vlevo zobrazuje předpokládané zatížení sítě, které se přímo propisuje do výše síťového tarifu Vario. Ve srovnání s běžným dvoupásmovým tarifem (doppeltarif) můžeme vidět, že ceny tarifu Vario jsou ve špičkách typicky lehce vyšší než u dvoupásmového tarifu, ale v dobách očekávaného nižšího zatížení nabízejí výraznější možnost úspory.

Předběžné výsledky projektu NeDeLa

Předběžné výsledky sdílené partnery projektu pro účely této studie naznačují následující:

- Co se týče dopadů na zatížení sítě, podmnožina 32 zákazníků, u nichž se předpokládá setrvání u tarifu VARIO, dosáhla **snížení kombinovaného špičkového zatížení** v hodinách s vysokou cenou, v létě o cca **5 kW** a v zimě o cca **30 kW**.
- 59 z 93 zákazníků (63 %) dokázalo snížit své náklady** ve srovnání s původním dvoupásmovým tarifem. Úspory byly dosahovány především prostřednictvím automatického řízení flexibilních zařízení (elektromobily, tepelná čerpadla, baterie) a přesunem spotřeby do nočních hodin s nejnižším zatížením sítě (2.00–4.00).
- Nezávislé simulace a modelování od EMPA, ZHAW potvrdily, že dynamické tarify za kWh jsou **účinným nástrojem motivujícím k přesunu špičkového odběru** zákazníků. Zároveň však upozornily, že s rostoucím objemem flexibilní spotřeby (elektromobilita aj.) mohou dynamické tarify zaměřené pouze na spotřebu (kWh) vést k tzv. „**rebound peaks**“, tedy stádovému chování v levných hodinách. Doporučují proto doplnit dynamické tarify založené na platbě za spotřebu také o kapacitní platbu (Kč/kW).

Pro dynamické tarify je také klíčová velká míra automatizace spotřeby díky systémům energetického managementu. Zavedení dynamických tarifů tak musí jít ruku v ruce s tvorbou relevantní IT infrastruktury skrze kterou PDS mohou dopředu efektivně předávat data o cenách elektřiny pro následující den.

Shrnující tabulky tarifů ve Švýcarsku

Přenosová soustava – VVN

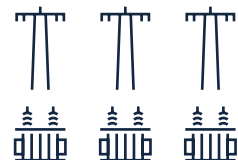
(220–380 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	30 % nákladů
Platba za kapacitu (€/MWh)	70 % nákladů 60 % měsíční naměřené odebrané maximum 10 % paušální platba za přípojný bod
Zaveden ToU tarif?	NE

Distribuční soustava – VN–VVN

(>0,4 kV – <220 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	Tarif a poměr plateb nejsou určeny centrálně a závisí vždy na rozhodnutí konkrétního PDS.
Platba za kapacitu (€/MWh)	
Zaveden ToU tarif?	Obecně umožněn – záleží na rozhodnutí PDS - Dynamické distribuční tarify výslovně umožněny od roku 2026 - Typicky však využívány zejména 2 pásmové statické tarify (nízký/vysoký tarif)

Distribuční soustava – nízké napětí

(0,4 kV)

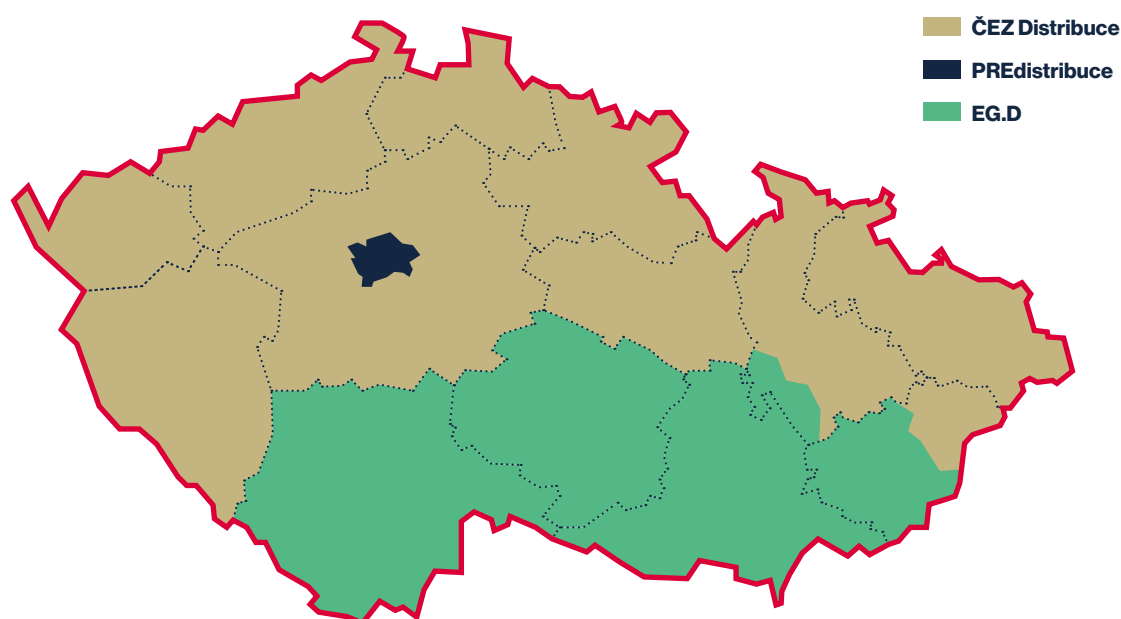

Platba za spotřebu (€/MWh)	Tarif a poměr plateb nejsou určeny centrálně a závisí vždy na rozhodnutí konkrétního PDS. Výjimkou je pouze regulace tarifů pro zákazníky s roční spotřebou do 50 MWh . Pro určení jejich tarifů musí PDS zvolit jeden ze 3 modelů: A) minimálně 70 % nákladů vybere skrze konstantní platbu za kWh; B) dynamický distribuční tarif – tedy tarif, kdy je cena za kWh určována rozdílně pro každý 15minutový interval, a to vždy s denním předstihem; C) 50 % skrze platbu za kapacitu (kW) s minimálně 4 cenovými (časovými) bloky za den a zbylých 50 % nákladů vybere skrze konstantní platbu za kWh
Platba za kapacitu (€/MWh)	
Zaveden ToU tarif?	ANO – design ToU tarifu záleží na PDS (s limity výše)
Časová granularita tarifu	Statické ToU tarify: hodinová Dynamické tarify: 15 minut

Stav tarifní struktury v ČR a aktuální reformy

Česká republika se aktuálně nachází **v procesu modernizace tarifního systému**, jejímž cílem je přizpůsobit starý systém regulovaných cen éře nové energetiky a chytrých technologií. Tato reforma, označovaná také jako Inovace tarifní struktury (ITS), se zaměřuje na vytvoření spravedlivějšího systému, který lépe odráží skutečné náklady na provoz sítí a motivuje uživatele sítě k efektivnějšímu využívání soustavy.

Rozdělení regionálních DS na jednotlivé provozovatele

Současná podoba tarifů a důvody pro změnu

Stávající tarifní systém na **hladině NN** je charakteristický vysokým počtem distribučních sazeb, které jsou historicky navázány na konkrétní spotřebiče (např. bojlerů či plynových topení). Tento model je v moderním prostředí **nepružný, málo přehledný** a může vést k tzv. křížovým dotacím mezi zákazníky. Kvůli relativně vysokému podílu variabilní platby za spotřebu (kWh) dále dochází k případům, kdy se někteří zákazníci nepodílí na odpovídající platbě paušálních nákladů na správu a modernizaci sítě.

Na **hladinách VN a VVN** pak dosavadní systém sjednávání rezervované kapacity dostatečně **nemotivoval k efektivnímu využívání sítě**. Zákazníci totiž často **naddimenzovali svůj rezervovaný příkon** ve smlouvě o připojení, ale neplatili za něj. Místo toho si sjednávali smluvní hodnotu rezervované kapacity, která mohla být nižší než technická jednotka rezervovaného příkonu, který musí provozovatel sítě zákazníkovi garantovat.

Budoucí podoba tarifů v inovované tarifní struktuře

ERÚ definuje tři základní pilíře, které tvoří jádro reformy tarifů:

- **Adresnost nákladů a přínosů:** Cena, kterou odběratel hraří, musí odpovídat reálným nákladům, které v soustavě vyvolává, ale i přínosům, které jí případně poskytuje.
- **Dlouhodobá předvídatelnost:** Tarifní model musí být stabilní a v souladu s probíhající transformací energetiky, aby umožnil účastníkům trhu činit informovaná investiční rozhodnutí.
- **Efektivita soustavy:** Cílem je motivovat uživatele k vyššímu využití a efektivnějšímu provozu sítě, což v důsledku omezuje tlak na zbytečné a nákladné posilování kapacit.

Hlavním pilířem připravovaných změn je proto právě přechod k **technologické neutralitě**. U nových tarifů již nebude podstatné, jaké konkrétní spotřebiče zákazník využívá, ale **jakým způsobem zatěžuje elektrizační soustavu**. Například kapacitní platby dle ERÚ lépe reflektují fixní náklady na údržbu sítě, které vznikají i v době, kdy zákazník elektřinu neodebírá, ale kapacita v síti je mu k dispozici.

Průlom na hladinách VN a VVN od roku 2027

V oblasti vysokého a velmi vysokého napětí zvolil **ERÚ přístup**, který výrazně zjednodušuje pravidla a zvyšuje efektivitu provozu soustavy.

Zatímco dosud si zákazníci museli smluvně sjednávat **rezervovanou kapacitu** na měsíční či roční bázi, od **1. ledna 2027** se tento koncept zcela opouští. Místo něj bude zavedena kombinace dvou nových složek kapacitní platby:

- **Rezervovaný příkon:** Pevná technická hodnota vycházející přímo ze smlouvy o připojení. Vyjadřuje dlouhodobý požadavek zákazníka na kapacitu.
 - Oproti minulosti tak už **nebude možné naddimenzovat rezervovaný příkon**, který musí provozovatel sítě zákazníkovi garantovat, a zasmluvnit si pouze nižší hodnotu rezervované kapacity. To uvolní doposud nevyužívané kapacity v síti VN a VVN.
- **Naměřené maximum odebraného výkonu:** Platba za skutečně dosažený nejvyšší čtvrt hodinový odebraný výkon v daném měsíci. Vyjadřuje aktuální, skutečné využití kapacity.

Zákazníci budou mít k dispozici dva tarify (T1 a T2) s různým poměrem těchto složek, přičemž systém jim každý měsíc **automaticky přiřadí ten výhodnější**. Tarif T1 klade vyšší váhu na cenu za rezervovaný příkon, zatímco tarif T2 klade vyšší váhu na cenu za naměřené maximum. Vyčíslení dopadů na konkrétního odběratele elektřiny je možné provést na základě předběžného návrhu cenového výměru, obsahujícího hypotetické ceny podle inovované tarifní struktury pro rok 2026, případně na základě kalkulátoru zveřejněného na webu ERÚ.¹

Předpokládané rozdělení poměrů jednotlivých složek síťových tarifů na celkovém objemu vybraných peněžních prostředků je následující:

Složka platby	Současný model (do 2026)	Budoucí model T1 (od 1. 1. 2027)
Složka spotřeby (Kč/MWh)	11 %	11 %
Rezervovaná kapacita (Kč/MWh)	89 %	—
Rezervovaný příkon (Kč/MWh)	—	27 %
Naměřené maximum (Kč/MWmax)	—	62 %

Pokud jde o **složku platby za spotřebu (Kč/MWh)**, pak i v budoucím modelu tato platba za užití sítě zůstává stejná. Je možné, že se pouze bude měnit její poměr na celkové platbě síťového tarifu na VN, VVN.

ERÚ očekává, že díky novému systému dojde k:

Uvolnění (snížení) rezervovaného příkonu u zákazníků, výrobců a provozovatelů lokálních distribučních soustav o přibližně **3 300 MW**, tedy k poklesu celkového rezervovaného příkonu o **přibližně 15 %**.

Úspoře v regulovaných cenách ve výši až 2,5 mld. Kč ročně (cca 2–3 % z regulovaných plateb).

Zlepšení připojitelnosti pro nové odběratele a technologie **bez nutnosti vysokých budoucích investic** do rozvoje a posilování soustav.

¹ Obojí je dostupné na stránkách ERÚ (<https://eru.gov.cz>).

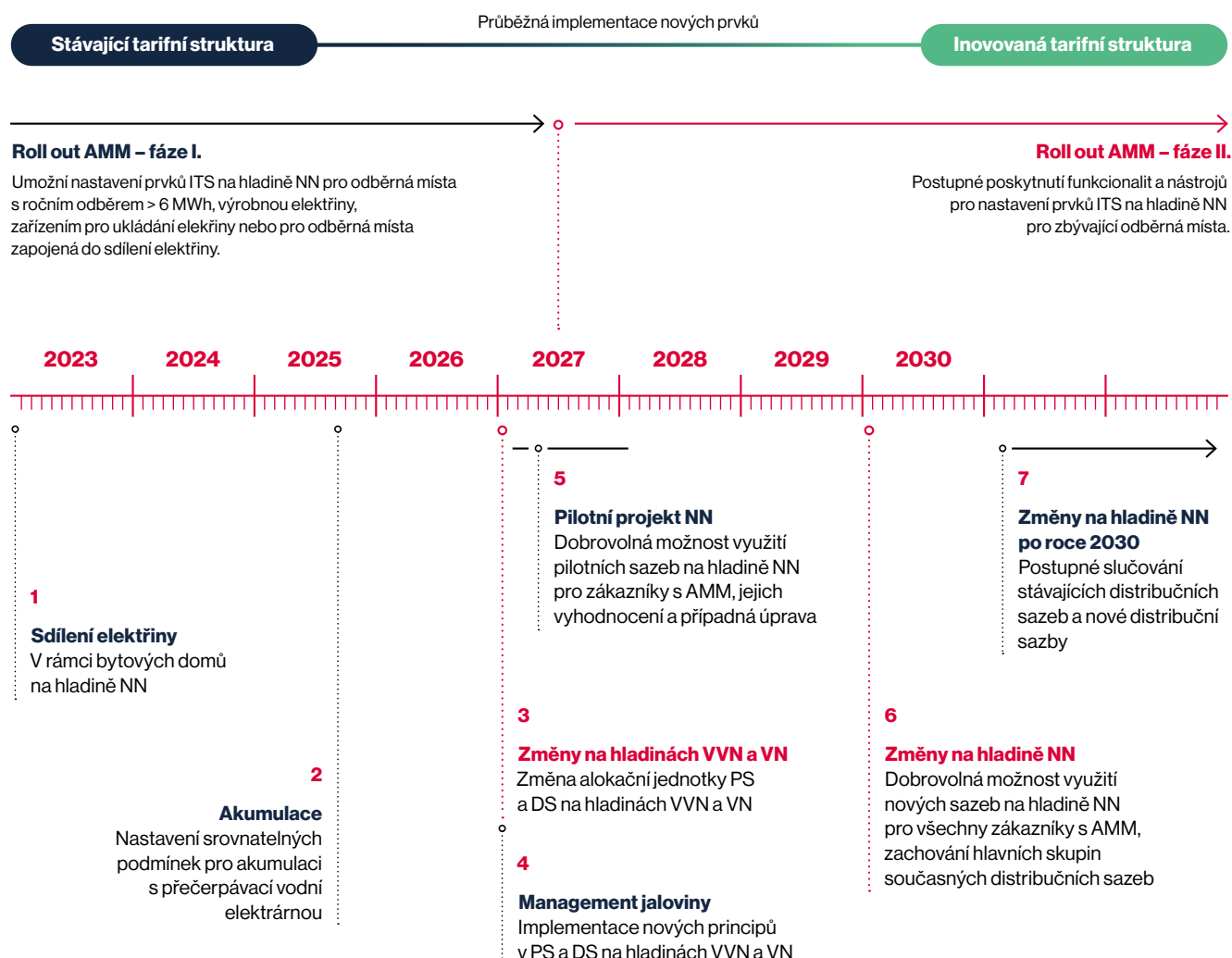
Harmonogram reformy: Cesta k roku 2030

Transformace probíhá postupně, aby se trh mohl na změny adaptovat:

- **2024–2027:** Příprava legislativního rámce a spuštění instalací chytrého měření – „roll out chytrého měření“ Fáze I.¹
- **1. ledna 2027:** Plné spuštění nové tarifní struktury na hladinách **VVN a VN**.

- **2028:** Zahájení pilotních projektů pro nové dynamické sazby na hladině **NN**.
- **2030:** Nové tarify na hladině **NN** budou dostupné všem zákazníkům vybaveným chytrým elektroměrem.
- **Po roce 2030:** Postupné slučování a sjednocování stávajících distribučních sazeb.

Aktualizovaný harmonogram ITS

Zdroj: ERÚ – Aktualizace harmonogramu a trendů Koncepce

¹ U odběrných míst se spotřebou nad 6 MWh/rok, s dvoutarifním měřením, s výrobnou elektřinou, se zařízením pro ukládání elektřiny nebo pro odběrná místa zapojená do sdílení elektřiny.

Aktuální a chystané tarify v ČR – shrnující tabulka

Pro lepší srovnání české podoby tarifů s ostatními státy uvedenými v analýze výše (zejm. s údaji uvedenými ve shrnujících tabulkách) přidáváme shrnutí současných tarifů také pro ČR. V tabulce naleznete také výhled na stav tarifů po spuštění nové tarifní struktury na VN a VVN. Uvedená čísla vycházejí z konzultace s ERÚ.

Přenosová soustava

(110, 220 nebo 400 kV)

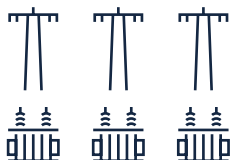
Platba za spotřebu (€/MWh)	19 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	81 % zaslavněná, rezervovaná kapacita Schválená reforma od 2027 – přechod na platbu A) za rezervovaný příkon, B) za měsíční naměřené maximum (poměr plateb je nejasný)

Distribuční soustava – velmi vysoké napětí

(110 kV)

+ vysoké napětí

(zejm. 22 a 35 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	11 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	89 % zaslavněná, rezervovaná kapacita Schválená reforma od 2027 – přechod na platbu A) za rezervovaný příkon (27 %), B) za měsíční naměřené maximum (62 %)

Distribuční soustava – nízké napětí

(0,4 a 0,23 kV)

Platba za spotřebu (€/MWh)	54 %
Platba za kapacitu (€/MWh)	46 % (platba za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe)

Osm inspirací (doporučení) pro Českou republiku

1.

Zajistit rychlejší roll-out chytrého měření a analyzovat další ambice

Chytré měření je nezbytným předpokladem pro zavedení časově proměnlivých tarifů. ČR plánuje instalaci chytrých měřičů u odběrných míst se spotřebou nad 6 MWh/rok do poloviny roku 2027, což umožní zavádění ToU tarifů nejprve u větších odběratelů. U zbytku odběratelů doporučujeme MPO zpracovat analýzu nákladů a přínosů celoplošného zavedení chytrého měření ještě před zákonným termínem konce roku 2028 – rychlejší instalace AMM i u těchto menších spotřebitelů lépe využije jejich rostoucí flexibilitu.

2.

Pokračovat v zapojování účastníků trhu do příprav změn tarifů

V zahraničních příkladech změn tarifní struktury i praxi českého ERÚ vidíme jasný vzorec aktivního zapojování účastníků trhu do pracovních skupin a konzultací. Zásadní je nejen zapojování odborníků z energetiky, ale i průmyslových a spotřebitelských svazů, zástupců samospráv a dalších. To umožňuje najít základní kompromis mezi širší veřejností a tříbit návrh nových tarifů na základě praktické zpětné vazby. Snahu ERÚ o širokou, sektorovou debatu proto kvítujeme a doporučujeme ji zachovat a dále rozvíjet.

3.

Analyzovat data zatížení sítě a potenciál ToU síťových tarifů

Z analýz historických dat zatížení sítě ve zkoumaných státech často vyplynul přínos časově proměnlivých tarifů a přehled špiček zatížení, které je potřeba osekávat. Úvodní analýzu je možné provést na základě veřejně dostupných údajů z platformy [ENTSO-E Transparency Platform](#) (s hodnotami pro každou čtvrt hodinu). Tímto způsobem lze identifikovat sezónnost zatížení sítě i jeho rozdílnost v rámci dne. Na tento krok pak navazují úvahy o designu ToU síťových tarifů.

4.

ToU tarify zavádět postupně od vyšších napěťových hladin

Časově proměnlivé tarify je vhodné zavádět postupně – od vyšších napěťových hladin k nižším. Po zavedení nových tarifů na VN a VVN od roku 2027 bude prostor cenové signály dále rozvíjet. Širší reforma na hladině NN přichází v úvahu až jako následující krok. Do té doby doporučujeme potenciál flexibility domácností ověřovat prostřednictvím dobrovolných pilotních projektů u odběratelů s již instalovaným chytrým měřením a připravovat strategii pro budoucí zavedení ToU tarifů na NN.

5.

ToU tarify zavádět pro platbu za spotřebu i kapacitu

Na základě zkušenosti analyzovaných států doporučujeme vysílat časově proměnlivé signály jak pro složku spotřeby (kWh), tak i pro kapacitní složku (kW) platby síťových tarifů. Časová diferenciací plateb u obou složek motivuje k přesunu spotřeby do časů menšího zatížení sítě. Časově proměnlivá platba za kapacitu nadto zákazníka efektivněji motivuje k rovnoměrnějšímu rozložení jeho spotřeby a nevytváření krátkodobých špiček. Zároveň v první fázi doporučujeme volit spíše variantu statických ToU tarifů stanovených v cenovém výměru ERÚ pro každý rok, které jsou pro zákazníky srozumitelnější a předvídatelnější.

6.

ToU tarif pro platbu za maximální odebraný výkon – inspirace nizozemským váženým maximem

Pro novou platbu maximálního odebraného výkonu v daném měsíci zaváděnou od roku 2027 je možné se inspirovat nizozemským příkladem váhových faktorů. V budoucnu by tak maximální odebraný výkon měřený v každé čtvrt hodině mohl být upraven na základě váhového faktoru podle toho, kdy tato špička odběru nastala. Výsledný poplatek by se pak hradil z nejvyšší takto upravené hodnoty v daném měsíci. V Nizozemsku se maximum ve špičce násobí koeficientem 1, zatímco mimo špičku nižším koeficientem v rozmezí 0,9–0,6. Zákazník tak může ušetřit, pokud zvýší odběr v méně vytížených časech a sníží ho ve špičce. K tomu by bylo nutné analyzovat historická data zatížení sítě a identifikovat nejkritičtější špičky zatížení. Hodnot váhových faktorů by pak mohlo být hned několik (např. 5) s rozlišením pro sezónu v roce, typ dne (ne/pracovní) a hodiny ve dne.

7.

ToU tarif pro platbu za rezervovaný příkon – inspirace modelem Španělska a Slovinska

Platba za rezervovaný příkon na VN a VVN může být časově proměnlivá podle vzoru Španělska a Slovinska. Stanovilo by se 5 až 6 cenových pásem podle předpokládaného zatížení sítě, přičemž v každém pásmu by si odběratel rezervoval příkon v kW. Hodnota příkonu ve vytíženějším pásmu by musela být vždy stejná nebo vyšší než v levnějším, cena za kW by naopak s vytížením rostla – to by motivovalo odběratele špičkový příkon optimalizovat.

Počáteční hodnoty rezervovaného příkonu by mohl stanovit provozovatel sítě na základě historických dat, jak to dělá Slovinsko. Rozdílná rezervace pro jednotlivá období by zároveň řešila opakovaně zmiňovaný problém sezónnosti odběru.

8.

Společně s novými tarify nastavit i jejich jasnou komunikaci

Zahraniční regulátoři shodně označují komunikaci jako klíčový faktor úspěchu – nepochopení nových tarifů bývá největší bariérou jejich zavedení. Doporučuje se proto zaměřovat na dlouhodobou komunikační strategii souběžně s návrhem tarifů, dokládat dopady na modelových příkladech a vyčíslit potenciál úspor. Praktickým nástrojem jsou online kalkulačky, kde si zákazník simuluje dopad nového tarifu na svůj podnik či domácnost (v podobném duchu jako například ERÚ v současnosti provozovaný srovnávač nabídek dodavatelů elektřiny).

frank bold

**Chytré tarify, efektivnější síť:
Časově proměnlivé platby za využití sítě v moderní energetice**

Hlavní autor: Jan Bakule
Spoluautorky: Eliška Beranová, Tereza Fialová
Editor: Martin Věteší
Sazba: Vojtěch Lunga

2026 © Frank Bold Society, z.s.

